

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	39

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7.	DENETİM BULGULARI	13
8.	EKLER.....	35

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Teşkilat Yapısı.....	2
Tablo 2: İdari Personel Sayıları.....	3
Tablo 3: Akademik Personel Sayıları.....	4
Tablo 4: 2021 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	5
Tablo 5: 2021 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri	6
Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri	7
Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL).....	7

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliđi
BKMYBS	: Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi
TAGEM	: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
ULAKBİM	: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
ULAKNET	: Ulusal Akademik Ağ

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Döviz Hesabının Kullanılmaması
2. Kameralı Güvenlik Sistemi Alımlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi
3. Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebeleştirilmesinde Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması
4. Kanunda Sayılan Haller Dışında Dolu Kadroya Vekâlet Ettirilmesi ve Vekâlet Ettirilen Kişinin Harcama Yetkisini Kullanması
5. Üniversitelerin Uygulama Alanına Yardım Niteliğinde Olan Görevlendirmelerin Kamu Kuruluşları ve Vakıflarda Görevlendirme Maddesine Göre Yapılması
6. Teknik Şartnamelerin Muayene ve Kabule Uygun Olarak Hazırlanmaması
7. Teminat Süresi İçerisinde Oluşan Kusur ve Eksiklikler Tamamlatılmadan İşin Kabul Edilmesi
8. Alınan Nakit Teminatların İşin Sonunda İlgilisine İade veya Hazineye Gelir Aktarımı İşlemlerinin Gerçekleştirilmemesi
9. Bilimsel Araştırma Projeleri Kapsamında Alınan Teçhizatların Gerekçe Raporlarının Genel İfadeler İçermesi
10. Bilimsel Araştırma Projelerinin Çalışma Takvimine Uygun Yürütülmemesi
11. Elektrik Tüketim Vergisi İstisnasından Yararlanılmaması
12. Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Üniversite Bütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi
13. Taşınır Kayıt Yetkisi Devrinde ve Yıl Sonunda Taşınır Sayımı Yapılmaması

14. Geçmiş Yıllarda Alman Taşınırlardan Hiç Kullanılmamış ve Atıl Halde Bekleyenlerin Bulunması

15. Kullanıma Verilen Taşınırlar İçin Gerekli Belgenin Düzenlenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Çukurova Üniversitesi; 13 Şubat 1969 tarih ve 1099 sayılı Kanun ile Ankara Üniversitesine bağlı olarak kurulan Ziraat Fakültesi ve 12 Nisan 1972 tarih ve 1578 sayılı Kanun ile Atatürk Üniversitelerine bağlı olarak kurulan Tıp Fakültesinin birleştirilmesi sonucu 30.11.1973 tarihinde çıkan 1786 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile düzenlenmiştir.

Bu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insan gücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunudur. Bunların dışında üniversitelerin faaliyetlerini yürütürken tabi oldukları mevzuat ise başta 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, 3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile diğer ilgili mevzuattır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Çukurova Üniversitesi akademik ve idari birimlerden oluşmaktadır.

Akademik yapısı Fakülte Dekanlıkları, Yüksekokul Müdürlükleri, Enstitü Müdürlükleri ile Araştırma ve Uygulama Merkezlerinden oluşmaktadır.

Üniversitenin idari yapısında ise; Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, İç Denetim Birimi, Koordinatörlükler, Bilimsel Araştırma Birimi, Genel Sekreterlik, Daire Başkanlıkları ve Şube Müdürlükleri ile Hukuk Müşavirliği ve Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversitenin akademik karar organı Senato olup; Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

Çukurova Üniversitesi bünyesinde 19 fakülte, 3 yüksekokul, 4 enstitü, 11 meslek yüksekokulu, 38 uygulama ve araştırma merkezi, teknokent ve uzaktan eğitim merkezi bulunmaktadır.

Çukurova Üniversitesi akademik ve idari birimlerine ilişkin teşkilat şeması aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Teşkilat Yapısı

I. İdari Birimler	II. Akademik Birimler
<ul style="list-style-type: none">• Rektör• Rektör Yardımcıları• Genel Sekreterlik• İç Denetim Birimi• Hukuk Müşavirliği• Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı• Bilgi İşlem Daire Başkanlığı• İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı• Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı• Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı• Personel Daire Başkanlığı• Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı• Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı• Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü	<p>Fakülteler</p> <ul style="list-style-type: none">• Ceyhan Mühendislik Fakültesi• Ceyhan Veteriner Fakültesi• Diş Hekimliği Fakültesi• Eczacılık Fakültesi• Eğitim Fakültesi• Fen-Edebiyat Fakültesi• Güzel Sanatlar Fakültesi• Hukuk Fakültesi• İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi• Spor Bilimleri Fakültesi• İlahiyat Fakültesi• İletişim Fakültesi• Kozan İşletme Fakültesi• Mühendislik Fakültesi• Sağlık Bilimleri Fakültesi

<ul style="list-style-type: none"> • Fakülte, Yüksek Okul ve Meslek Yüksek Okul Sekreterlikleri • Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi • Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü 	<ul style="list-style-type: none"> • Su Ürünleri Fakültesi • Tıp Fakültesi • Ziraat Fakültesi • Mimarlık Fakültesi <p>Enstitüler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fen Bilimleri Enstitüsü • Sağlık Bilimleri Enstitüsü • Sosyal Bilimler Enstitüsü • Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü <p>Yüksekokullar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Devlet Konservatuvarı • Yabancı Diller Yüksekokulu • Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu <p>Meslek Yüksekokulları</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adana Meslek Yüksekokulu • Aladağ Meslek Yüksekokulu • Ceyhan Meslek Yüksekokulu • Yumurtalık Meslek Yüksekokulu • İmamoğlu Meslek Yüksekokulu • Karaisalı Meslek Yüksekokulu • Kozan Meslek Yüksekokulu • Pozantı Meslek Yüksekokulu • Abdi Sütçü Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu • Adana OSB Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu • Tufanbeyli Meslek Yüksekokulu <p>Uygulama ve Araştırma Merkezleri (38 adet) ile Uzaktan Eğitim Merkezi</p>
---	--

Üniversitede; 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'na göre istihdam edilen, 540 profesör 216 doçent, 296 doktor öğretim üyesi, 438 öğretim görevlisi, 774 araştırma görevlisi, 31 yabancı uyruklu sözleşmeli öğretim görevlisi olmak üzere toplam 2.295 kadrolu akademik personel, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre istihdam edilen 2.083 idari personel, 604 sözleşmeli idari personel ve 2.426 işçi kadrosunda personel bulunmaktadır. Üniversitede 2021 yılsonu itibariyle personel sayısı toplam 7.408'dir.

Tablo 2: İdari Personel Sayıları

	Dolu	Boş	TOPLAM
Genel İdari Hizmetler	827	815	1.642
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	692	438	1.130
Teknik Hizmetleri Sınıfı	324	264	588
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı	15	10	25
Avukatlık Hizmetleri	6	1	7

Din Hizmetleri Sınıfı	0	1	1
Yardımcı Hizmetli	219	268	487
Sözleşmeli İdari Personel	604	-	604
İşçi	2426	-	2.426
TOPLAM	5.113	1.797	6.910

Tablo 3: Akademik Personel Sayıları

Unvan	Kadroların Doluluk Durumu			İstihdam Şekli	
	Dolu	Boş	Toplam	Tam zamanlı	Yarı zamanlı
Profesör	540	113	653	540	-
Doçent	216	89	305	216	-
Dr. Öğretim Üyesi	296	102	398	296	-
Öğretim Görevlisi	438	63	501	438	-
Araştırma Görevlisi	774	255	1.029	774	-
Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personel	31		31	31	-
TOPLAM	2.295	622	2.917	2.295	-

Üniversitenin diğer kurum ve kuruluşlarla ilişkisi:

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim kurumlarının öğretimini ve bilimsel araştırma faaliyetlerini planlamak düzenlemek, yönetmek, denetlemek, üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmakla görevlidir.

Yükseköğretim Denetleme Kurulu, Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı birimlerini, öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim yetkisine sahiptir.

Üniversitelerce hazırlanan bütçeler, Anayasa'nın 130'uncu maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu tarafından tetkik edilerek onaylanmakta, T.C. Milli Eğitim Bakanlığına sunulmakta ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak yürürlüğe konulmaktadır.

1.3. Mali Yapı

“Özel Bütçeli İdare” olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5436 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değiştirilmiş (II) sayılı cetvelinin (A) bölümünde sayılan Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri içerisinde yer alan Kamu İdaresi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 790.648.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine, yıl içinde 279.723.198,20 TL ödenek eklenmiş ve toplam tahsis edilen ödenek 1.070.371.198,20 TL'ye ulaşmış olup, ödeneğin %93,62'si oranında 1.002.067.094,66 TL'si kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2021 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yıl sonu gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 4: 2021 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Ekonomik Kod	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Giderleri İçindeki Payı (%)
01-Personel Giderleri	532.567.000,00	567.836.407,06	560.583.480,44	98,72	55,94
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	90.434.000,00	96.428.636,94	96.293.042,13	99,86	9,61
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	53.216.000,00	82.619.822,34	59.307.111,81	71,78	5,92
05-Cari Transferler	31.172.000,00	233.581.202,57	231.731.307,25	99,21	23,13
06-Sermaye Giderleri	83.259.000,00	89.905.129,29	54.152.153,03	60,23	5,40
TOPLAM	790.648.000,00	1.070.371.198,20	1.002.067.094,66	93,62	100

Bütçe başlangıç ödenekleri ile harcama tutarları dikkate alındığında bütçe başlangıç ödeneğinin %26,74 oranında aşıldığı görülmüştür. Bu oran, personel giderlerinde %5,26; sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde %6,48, mal ve hizmet alım giderlerinde %11,45, cari transfer giderlerinde %643,40 oranında artış olarak gerçekleşirken, sermaye giderlerinde ise %34,96 oranında azalış olarak gerçekleşmiştir.

Bunun dışında, Üniversitede Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu destekleri/Erasmus Değişim Programı/Mevlana Değişim Programı/Farabi Değişim Programı/AB hibe işlemleri, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) Projesi, Milli Savunma Bakanlığı Projesi, Gençlik Spor Bakanlığı projesi olmak üzere 2021 yılı için toplam 5.738.048,65 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2021 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır:

Tablo 5: 2021 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Ekonomik Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	25.325.000,00	23.033.747,14	90,95	2,29
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	739.338.000,00	933.060.900,67	126,20	92,87
05-Diğer Gelirler	25.983.000,00	48.603.203,21	187,06	4,84
06-Sermaye Gelirleri	2.000,00			
TOPLAM	790.648.000,00	1.004.697.851,02	127,07	100

2021 yılında bütçe gelirleri %127,07 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 gelirlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar %27,07 oranında aşılmıştır. Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerine ilişkin getiri kalemleri beklenenin %9,05 altında gerçekleşirken, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler ve diğer gelirler beklenenin üzerinde gerçekleşmiştir.

Üniversitenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	399.527.123,33	457.368.167,88	560.583.480,44	14,77	22,56
SGK Devlet Prim Giderleri	67.201.741,24	78.617.089,83	96.293.042,13	16,98	22,48
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	47.931.511,94	54.349.715,89	59.307.111,81	13,39	9,12
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Cari Transferler	22.196.169,13	25.052.861,37	231.731.307,25	12,87	824,96
Sermaye Giderleri	113.693.577,07	88.519.586,65	54.152.153,03	-22,14	-38,82
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	-	-
TOPLAM	650.550.122,71	703.907.421,62	1.002.067.094,66	8,20	42,35

Bütçe giderleri incelendiğinde, 2019 yılı bütçe giderinin 650.550.122,71 TL olduğu, 2020 yılı bütçe giderlerinin bu tutarın %8,20 oranında artışla 703.907.421,62 TL olarak

gerçekleştiği, 2021 yılı bütçe giderlerinin ise 2020 yılına göre %42,35 oranında artarak 1.002.067.094,66 TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oram (%) [D=(B- A)/A]	2021- 2020 Değişim Oram (%) [E=(C- B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	22.186.508,41	20.273.687,07	23.107.025,85	-8,62	13,97
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	617.969.461,09	618.614.972,00	933.283.461,96	0,10	50,86
Diğer Gelirler	32.569.296,99	42.805.079,86	48.788.264,54	31,43	13,97
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	-	-
TOPLAM	672.725.266,49	681.693.738,93	1.005.178.752,35	1,33	47,45
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	210.351,64	237.489,16	480.901,33	12,90	102,49
NET TOPLAM	672.514.914,85	681.456.249,77	1.004.697.851,02	1,33	47,43

Bütçe gelirleri incelendiğinde, 2019 yılı bütçe gelirlerinin 672.514.914,85 TL olduğu, 2020 yılı bütçe gelirlerinin bu tutarın %1,33 oranında artışı sonucu 681.456.249,77 TL'ye ulaştığı, 2021 yılında ise 2020 yılına göre %47,43 oranda artışla 1.004.697.851,02 TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Üniversite dönem faaliyet gelirinin 1.140.383.062,21 TL olduğu, bu tutardan toplam 480.901,33 TL indirim, iade, iskonto yapılarak net gelirin 1.139.902.160,88 TL gerçekleştiği görülmektedir. Faaliyet gideri 877.365.148,90 TL olduğundan, 2021 yılı 262.537.011,98 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlanmıştır.

Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Faaliyet Gelirleri	İndirim, İade, İskonto Toplamı	Net gelir	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
877.365.148,90	1.140.383.062,21	480.901,33	1.139.902.160,88	262.537.011,98

Çukurova Üniversitesi merkezi yönetim bütçesi içerisinde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresi olmakla birlikte 5018 sayılı Kanun'da tanımlanan bütçe türleri dışında kalan döner sermaye işletmesi bütçesi de kaynakları arasında yer almaktadır.

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2021 yılını 560.851.442,01 TL dönem karı ile kapatmıştır.

Üniversitenin ortağı olduğu Teknokent bulunmaktadır. Çukurova Teknokent A.Ş 17.07.2004 tarih ve 25525 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7591 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Üniversite, sermayesi 5.000.000 TL olan Teknokent A.Ş'ne 4.530.000 TL sermaye ile %91 oranında ortaktır.

Üniversite bünyesinde özel bütçeden ayrı olarak sosyal tesis işletmesi bulunmakta olup, 2021 yılı faaliyet gelirleri toplamı 1.076.242,71 TL, faaliyet giderleri toplamı 1.265.007,46 TL'dir. Dönem faaliyet sonucu -188.764,75 TL olumsuz olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Kamu İdaresi, Kanun'un 80'inci maddesinin T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup, bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Üniversite bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde hazırlanmaktadır. Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi (BKMYBS) Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kurum bütçesinin takibi ve muhasebe işlemleri, Genel Sekreterliğe bağlı olarak faaliyet gösteren Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kesin hesap cetvel ve belgeleri, strateji geliştirme birimi tarafından bütçe uygulamasına esas

muhasabe kayıtları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kuruma ilişkin mali istatistikler ise 5018 sayılı Kanun kapsamında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim

hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2021 yılsonu itibariyle; 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde tanımlandığı üzere mali kontrol, kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri ifade etmektedir.

İç denetim ve iç kontrol sisteminin ne olduğu, amacı, yapısı ve işleyişi 5018 sayılı Kanun'un beşinci kısmında, 55 ile 67'nci maddeler arasında belirlenmiştir. Buna göre, kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemlerinin yapısını aşağıda belirten unsurlar oluşturmaktadır:

- Harcama birimleri,
- Muhasebe ve malî hizmetler
- Ön malî kontrol

Temel unsurları bu olan iç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir.

2021 yılı denetimi kapsamında, mezkur mevzuat çerçevesinde, kurum iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kurum stratejik planı ve bu planın yıllık uygulama dilimi olan performans programı ile faaliyet sonuçlarını ve değerlendirmelerini içeren idare faaliyet raporları mevcuttur.

Üniversitenin 2019-2023 yıllarını kapsayan Stratejik Plan ve 2021 yılı Faaliyet Raporunda, İdarenin misyonu ve vizyonu belirtilmiştir. Bu nedenle personelin tamamının idarenin misyon ve vizyonundan haberdar olduğu kanaatine varılmıştır. Misyonun gerçekleştirilmesini sağlamak üzere idare birimleri ve alt birimlerce yürütülecek görevler yazılı olarak tanımlanmıştır.

İç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesi ve desteklenmesinin sağlandığı, kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlendiği, yetkiler ve yetki devrinin sınırlarının açıkça belirlendiği ve yazılı olarak bildirildiği anlaşılmıştır.

2019-2023 yıllarını kapsayan stratejik plan idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı hazırlanmıştır. Ayrıca İdare, bütçesini stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlamıştır.

Kurumsal risk yönetim çalışmaları için planlama yapıldığı ve çalışmaların devam ettiği ancak tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Üniversitede Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar hazırlanmış olup, bu esas ve usullere göre gerekli iş ve işlemler yürütülmektedir.

Birimlere ait görev tanımları ve iş akış şemaları oluşturmak için çalışmalar büyük oranda tamamlanmıştır, ancak tamamlanmayan kısım için tespit edilecek diğer süreçlere ait iş akış şemaları hazırlanarak otomasyon sistemine girişi yapılacaktır.

Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmamıştır.

2021-2022 dönemini kapsayan İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planında risklerin iç kontrol risklerinin belirlenmesine yönelik eylem geliştirilmiş olup, eylem gereği Risk Belirleme ve Değerlendirme Komisyonu oluşturulmuştur. Komisyon çalışmalarına başlamıştır. Bu nedenle belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri de belirlenmemiştir.

Üniversitede yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmaktadır.

Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeler, İdare Faaliyet Raporlarında gösterilmekte ve duyurulmaktadır. Çukurova Üniversitesi tarafından İdare Faaliyet Raporun hazırlanmış ve mevzuata öngörülen süre içerisinde yayınlanmıştır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun, üst yöneticinin onayı ile görevlendirildiği, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlandığı, eylem planında döner sermaye ile ilgili eylemlerin belirlendiği, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlendiği, planın revize edilmesi çalışmalarının takibinin yapıldığı ve raporlandığı beyan edilmiştir. Ayrıca İç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirildiği ve değerlendirme formları ve raporların düzenlendiği ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun, İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunu değerlendirdiği ve rapora ilişkin güncellemeleri tamamlayıp uygun görüşüyle üst yöneticinin onayına sunduğu görülmüştür.

Üniversite bünyesinde 5 tane iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 4 tanesi doludur. İlgili iç denetim birimi tarafından iç kontrol sisteminin incelenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmaların yapıldığı, hazırlanan raporun üst yöneticiye sunulduğu, üst yöneticinin de İç Denetim Koordinasyon Kuruluna ilgi raporu gönderdiği anlaşılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çukurova Üniversitesinin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Döviz Hesabının Kullanılmaması

Çukurova Üniversitesi muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde; 2021 yılı içinde yurtdışı veri tabanı ödemeleri, yabancı öğrenci sınav ücreti tahsilatı gibi işlemlere ilişkin olarak Kurumun banka nezdindeki döviz hesabından belirli tutarda ödeme ya da tahsilat yapılmasına rağmen söz konusu tutarların 105 Döviz Hesabı yerine 102 Banka Hesabında izlendiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 105 Döviz Hesabının niteliğine ilişkin 26'ncı maddesinde bu hesabın, muhasebe birimlerinin banka hesaplarına intikal eden konvertibl döviz tutarları ile bunlardan yapılan ödeme, iade ve göndermelerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in 28'inci maddesinde ise muhasebe biriminin banka hesabına muhasebe birimi adına intikal eden dövizlerden gelir kaydedilmesi gereken tutarların teslim tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden bir taraftan bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak; diğer taraftan 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Kamu idaresi, 2022 yılında yabancı para ile ilgili tahsilat ve ödeme işlemlerinde 105 Döviz hesabını kullanacağını ifade etmiş olmakla beraber bu durum 2021 yılı mali tablolarındaki hatalı işlemi düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Söz konusu uygulama neticesinde kurumun 2021 yılı mali tablolarında 105 Döviz Hesabı 2.176.129,35 TL tutarında eksik, 102 Banka Hesabı ise aynı tutarda fazla yer almaktadır.

BULGU 2: Kameralı Güvenlik Sistemi Alımlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Çukurova Üniversitesi akademik ve idari birimleri tarafından alımı yapılan kameralı güvenlik sistemi veya bu sistemler için ihtiyaç duyulan malzeme alımlarının muhasebe birimi tarafından 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "253 Tesis, makine ve cihazlar hesabı" başlıklı 133'üncü maddesinde; 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının; kamu idarelerinin faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan, büro makine ve cihazları hariç her türlü makine, tesis ve cihazları ile bunların eklentileri ve yükleme, boşaltma, aktarma makine ve gereçlerinin izlenmesi için kullanılacağı, aynı Yönetmelik'in "255 Demirbaşlar hesabı" başlıklı 135'inci maddesinde, 255 Demirbaşlar Hesabının; kamu idarelerinin faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 178'inci maddesinde; bütçeye gider kaydıyla edinilen tesis, makine ve cihaz tutarları ve tesis, makine ve cihazlar hesabında kayıtlı tesis makine ve cihazların iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin artırılmasına ilişkin olarak bütçeye gider kaydıyla yapılan değer arttırıcı harcama tutarlarının 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325 Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı

veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Taşınır Mal Kapsamındaki Tesisler ve Detay Kodlarına ilişkin olarak 39 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Taşınır mal kapsamındaki tesisler" başlıklı 4'üncü maddesinde; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin kullanımında bulunan veya edinilecek olan; bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü vb. ileten, dağıtan veya uzaktaki verileri toplayıp kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen sistemlerin taşınır mal kapsamında tesis olarak kabul edileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Tebliğ'in "Taşınır mal kapsamındaki tesislerin kaydedileceği taşınır detay kodları" başlıklı 5'inci maddesinde; 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri detay koduna; kamu binalarında kurulu bulunan kameralı güvenlik sistemlerinin kaydedileceği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Üniversitenin kullanımındaki binalarda kurulu olan güvenlik kamerası sistemleri ile bu sistemlerin iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin artırılmasına ilişkin olarak yapılan değer artırıcı alımların 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede Çukurova Üniversitesi tarafından eğitim ve idari bina olarak kullanılan yapılarda kurulmuş bulunan kameralı güvenlik sistemleri ve bu sistemler için alınan mal/malzeme alımlarının 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Üniversite tarafından, 2021 yılı sonu itibariyle 255 Demirbaşlar Hesabında kayıtlı kameralı güvenlik sistemlerinin 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri detay koduna aktarılma işlemine başlanıldığı, 2022 yılından itibaren, güvenlik kamerası sistemleri ile bu sistemlerin iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin artırılmasına ilişkin olarak yapılan değer artırıcı alımların 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri detay koduna kaydedilmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir. Ancak söz konusu düzeltici işlemler denetim yılı içerisinde tamamlanmadığından 2021 mali tablolarını etkilememektedir.

Sonuç olarak, söz konusu durum Üniversitenin 2021 yılı mali tablolarında 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabın noksan, 255 Demirbaşlar Hesabın fazla görünmesine yol açmaktadır.

BULGU 3: Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebeleştirilmesinde Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması

Kamu yararına kullanılmak üzere Üniversiteye yapılan şartlı bağış ve yardımların bütçeye gelir kaydedilmesine ilişkin muhasebe kaydında 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bağış ve yardımlar" başlıklı 40'inci maddesinde; kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımların, hizmeti yapacak idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedileceği, bu ödeneklerden mali yıl sonuna kadar harcanmamış olan tutarların, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedileceği ifade edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Şartlı bağış ve yardımlar" başlıklı 41'inci maddesinde; şartlı bağış ve yardımların alındıklarında, tahsis amacına uygun olarak kullanılmak üzere ilgili hesaplara, karşılıklarının ise yükümlülük olarak kaydedileceği, yükümlülük tutarının, şartlı bağış ve yardımların tahsis amacı gerçekleştikçe gelir olarak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının işleyişini düzenleyen 298'inci maddesinde; muhasebe birimlerince şartlı bağış ve yardım olarak alınan tutarların bir taraftan ilgisine göre 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak, ilgili hesaplara borç; nakden tahsil edilen tutarların diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına kayıtlı şartlı bağış ve yardımlara ilişkin tutarlardan şart kılınan amaçlar doğrultusunda kullanılanların 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiş,

Aynı Yönetmelik'in 600 Gelirler Hesabının işleyişini düzenleyen 394'üncü maddesinde; muhasebe birimlerince şartlı bağış ve yardım haricinde bağış ve yardım olarak tahsil olunan paraların bir taraftan bu hesaba, şartlı bağış ve yardımların ilgisine göre 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak, ilgili hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 333 Emanetler Hesabının işleyişini düzenleyen 264'üncü maddesinde; Kamu idarelerince tahsil olunan ve gelir bütçesine gelir, ilgili daire bütçesine de ödenek kaydolunan şartlı bağış ve yardım tutarlarının yıl sonuna kadar harcanmayan kısmı bir taraftan 333 Emanetler Hesabına alacak, ilgisine göre 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabına borç, diğer taraftan 805 Gelir Yansıtma Hesabına alacak, 800 Bütçe Gelirleri Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümleri çerçevesinde; şartlı bağış ve yardımların bir taraftan bütçeye gelir kaydedilmesi, diğer taraftan şart kılındıkları amaç doğrultusunda harcanabilmeleri için ödenek kayıtlarının yapılması, tahsil edilip bütçeye gelir kaydı yapılan şartlı bağış ve yardım tutarlarının, 600 Gelirler Hesabına faaliyet geliri olarak değil 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabında yükümlülük olarak takip edilmesi, şart kılınan amaç doğrultusunda kullanılan tutarların ise yükümlülük olmaktan çıkarılıp faaliyet geliri olarak muhasebeleştirilmesi ve yıl sonu itibarıyla harcanamayan kısmın ise 333 Emanetler Hesabının alacağında izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, yıl içerisinde alınan şartlı bağış ve yardımların 600 Gelirler Hesabına kaydedildiği 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabında izlenmediği, henüz şart kılındığı amaç doğrultusunda harcamaya dönüşmeyen 2.097.404,17 TL'lik şartlı bağış ve yardımın ise yıl sonunda 600 Gelirler Hesabına borç 333 Emanetler Hesabına ise alacak kaydedilerek muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Şartlı bağış ve yardımların bütçeye gelir kaydı yapılırken öncelikle yükümlülük hesaplarında izlenmesi, bu tutarlardan şart kılınan amaç doğrultusunda kullanılanların ise yükümlülük hesaplarından çıkarılıp gelir hesaplarına aktarılması, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi üretmesi açısından önem arz etmektedir.

Üniversite tarafından; 2021 yılı sonu itibarıyla kayıtlarda bulunan 2.097.404,17 TL şartlı bağış ve yardımın 2022 yılı sonu itibarıyla harcanmayan kısmının, 333.16 Şartlı Bağışlardan devreden emanetler hesabına alınarak 2023 yılı başında 380/480 numaralı hesaplara kaydedileceği, 2022 yılı başından itibaren, Üniversiteye yapılan şartlı bağış ve yardımlar 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabında izleneceği ifade edilmiştir. Ancak söz konusu düzeltici işlemler denetim yılından sonra gerçekleşeceğinden 2021 yılı mali tablolarını etkilememektedir.

Sonuç olarak; şartlı bağış ve yardımların muhasebeleştirilmesinde 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabı kullanılmaması nedeniyle Üniversite 2021 yılı bilançosu, 380/480 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabı ve 2021 yılı faaliyet sonuçları tablosu, 600 Gelirler Hesabı itibarıyla 2.097.404,17 TL tutarında hatalı bilgi sunmaktadır.

BULGU 4: Kanunda Sayılan Haller Dışında Dolu Kadroya Vekâlet Ettirilmesi ve Vekâlet Ettirilen Kişinin Harcama Yetkisini Kullanması

Çukurova Üniversitesi bünyesindeki dolu genel sekreterlik ve bazı daire başkanlığı kadrolarına mevzuata aykırı olarak vekâleten görevlendirme yapıldığı, bu kişilerin aynı zamanda harcama yetkilisi olarak görevini yürüttüğü görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86'ncı maddesine göre, memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği, yine boş kadrolara ait görevlerin de vekâleten gördürülebileceği belirtilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Harcama yetkisi ve yetkilisi" başlıklı 31'inci maddesinde ise,

"Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir."

denilerek harcama yetkilisinin tanımı yapılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa istinaden çıkarılmış olan 1 seri numaralı Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğ'de harcama yetkililerinin belirlenmesi konusunda, "5018 sayılı Kanunun 5436 sayılı Kanunla değişik 31 inci maddesinin birinci fıkrasında bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisi olarak belirlenmiştir. Bu hüküm uyarınca bütçe sınıflandırması harcama yetkilisini belirleyen temel unsur olmaktadır." denilerek harcama yetkilisinin kim tarafından kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde, genel sekreterlik kadrosunun dolu olması durumunda bu kadroya 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda sayılan haller dışında vekaleten görevlendirme yapılmaması gerekmektedir. Dolu kadroya vekâleten görevlendirme

yapılmaması gerektiğinden harcama yetkililiği görevini de vekâleten görevlendirilen kişi yerine asıl kadroda bulunan kişinin kullanması gerekmektedir.

Üniversite tarafından, genel sekreterlik kadrosu emeklilik nedeniyle boşaldığından asaleten atama yapıldığı, daire başkanlığı kadroları için ise bulgu doğrultusunda işlem yürütüldüğü ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, denetim yılı içerisinde dolu kadroya vekâlet ettirilmesi ve vekâlet ettirilen kişinin harcama yetkisini kullanmasından dolayı açıklanan nedenlerle, dolu olan genel sekreterlik ve daire başkanlığı kadrolarına vekâleten görevlendirme yapılmaması ve harcama yetkililiği görevini de kadroda bulunan kişinin kullanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Üniversitelerin Uygulama Alanına Yardım Niteliğinde Olan Görevlendirmelerin Kamu Kuruluşları ve Vakıflarda Görevlendirme Maddesine Göre Yapılması

Çukurova Üniversitesi tarafından, “danışman” olarak diğer kurum ve kuruluşlara yapılan görevlendirmelerin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun üniversitelerin uygulama alanına yardım maddesi ile ilişkilendirilmediği tespit edilmiştir.

Kanun’un “Üniversitelerin uygulama alanına yardımı” başlıklı 37’nci maddesinde;

“Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluş veya kişilerce, üniversite içinde veya hizmetin gerektirdiği yerde, üniversiteler ve bağlı birimlerden istenecek, bilimsel görüş proje, araştırma ve benzeri hizmetler ile üniversitede ve üniversiteye bağlı kurumlarda, hasta muayene ve tedavisi ve bunlarla ilgili tahliller ve araştırmalar üniversite yönetim kurulunca kabul edilecek esaslara bağlı olmak üzere yapılabilir. Bu hususta alınacak ücretler ilgili yükseköğretim kurumunun veya buna bağlı birimin döner sermayesine gelir kaydedilir.” denilmektedir.

Aynı Kanun’un “Kamu kuruluşları ve vakıflarda görevlendirme” başlıklı 38’inci maddesinde; öğretim elemanlarının; ilgili kurumların talebi ve kendisinin muvafakati, üniversite yönetim kurulunun uygun görmesi ve rektörün onayı ile ihtiyaç duyulan konularda, özlük işlemleri kendi kurumlarınca yürütülmek kaydıyla, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilebileceği, bu şekilde görevlendirilenlerin, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumlarındaki aylık ve diğer ödemeler ile öteki hakları devam edeceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca bu madde

uyarınca görevlendirilen öğretim elemanları kendi kurumlarından alacakları aylık ve ödeneklerin yanı sıra, görevlendirildikleri kurumda yürüttükleri görev için birinci derecenin dördüncü kademesinde bulunan bir genel müdürün aylık ve ek gösterge rakamlarının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan tutarı geçmemek üzere ilgili bakan tarafından tespit edilecek miktarı net olarak ikinci görev aylığı şeklinde ayrıca alacağı, öğretim elemanları görevlendirildikleri kurumlarca kendilerine bu suretle yapılan ödemeleri döner sermayelere yatırmak zorunda olmadığı, bunlara görev yapacakları kurumca bu ödeme dışında başkaca bir ödeme yapılmayacağı belirtilmiştir.

Kanun'un 37'nci madde hükmü değerlendirildiğinde, yükseköğretim kurumlarından diğer kuruluş ve kişilerce istenilen yardımların nasıl yapılacağı, bunlardan alınacak ücretler ile bu ücretten öğretim elemanlarının hangi nisbette yararlanacağı konusu hükme bağlanmaktadır. Bu madde kapsamında yapılan faaliyetler, diğer kuruluş ve kişilerin yürüttükleri işlere bilimsel görüş verme, araştırma ve inceleme yapma, proje yürütme ya da projeye katılma, danışmanlık yapma gibi geçici, kısmi ve sınırlı sürelerle yapılacak işlerdir. Bu madde kapsamında yapılan görevlendirmelerden, Üniversite Yönetim Kurulunun belirlediği ücret tarifesi üzerinden bir tutar tahsil edilmekte ve bu tutar döner sermayeye gelir kaydı yapılmaktadır. 38'inci maddede ise öğretim elemanlarının diğer kamu kurum ve kuruluşlarında ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilebilmesi genel olarak ifade edilmekte olup, bu maddeye göre görevlendirilenlerin kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumlarındaki aylık ve diğer ödemeler ile öteki haklarının devam edeceği belirtilmiştir.

Çukurova Üniversitesince 2021 yılı içerisinde bilgi ve düşüncesi alınmak, deneyiminden yararlanılmak üzere "danışman" olarak diğer kurum ve kuruluşlara yapılan görevlendirmelerin Kanun'un 38'inci maddesine göre yapıldığı tespit edilmiştir.

Kanun'un 37'nci maddesine göre görevlendirilenlerin, vermiş oldukları danışmanlık hizmetleri için elde edilen ücretler, ilgili yükseköğretim kurumunun veya buna bağlı birimin döner sermayesine gelir kaydedilecekken, 38'inci madde kapsamında görevlendirenlerin, elde edecekleri danışmanlık hizmet ücretleri ile birlikte yükseköğretim kurumundaki aylık ve diğer ödemeler ile öteki hakları kendi hesaplarına yatırılacak olup, yapılan ödemeler döner sermayelere gelir kaydedilmeyecektir.

Üniversite tarafından, gelecek dönemlerde bilimsel görüş, proje, araştırma ve benzeri hizmetler vermek üzere "danışman" olarak diğer kurum ve kuruluşlara yapılacak görevlendirmelerin, bulgu doğrultusunda değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Üniversitelerin uygulama alanına yardım niteliğinde olan görevlendirmelerin denetim yılı içerisinde kamu kuruluşları ve vakıflarda görevlendirme maddesine göre yapılmasından dolayı açıklanan nedenlerle, bilimsel görüş proje, araştırma, danışmanlık ve benzeri hizmetler için başka kurum ve kuruluşlara yapılan görevlendirmelerin Kanun'un 37'nci maddesine göre yapılması gerekmektedir. Bilgi ve düşüncesi alınmak için kendisine danışılmak amacıyla "danışman" olarak görevlendirilenlerin danışmanlık hizmetlerinden dolayı elde ettikleri ücretlerin bağlı birimin döner sermayesine gelir kaydedilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Teknik Şartnamelerin Muayene ve Kabule Uygun Olarak Hazırlanmaması

Çukurova Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından, öğrencilere sunulacak olan yemeklerin yapımında kullanılmak amacıyla alınan gıda ürünleri için hazırlanan teknik şartnamelerin, muayene ve kabul işlemlerini tam anlamıyla yerine getirecek şekilde hazırlanmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Şartnameler" başlıklı 12'nci maddesinde; ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verileceği, teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler de yapılabileceği, ve bu şartnamelerde teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verileceği ifade edilmiştir.

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Teknik şartname" başlıklı 14'üncü maddesinde; teknik şartnamede, alım konusu malın ambalajlanması ve etiketlenmesine yönelik düzenleme yapılabileceği, ürünlere ilişkin teknik mevzuatın hazırlanması ve uygulanmasına dair mevzuatın göz önünde bulundurulması gerektiği, düzenlemelerin ihale komisyonu ile muayene ve kabul komisyonunca yapılacak inceleme ve değerlendirmelerde tereddüt oluşturmayacak şekilde açık olması gerektiği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından mal alımı ihalelerinde alım konusu mal veya malların teknik kriterlerinin ve özelliklerinin belirtildiği teknik şartname hazırlanması zorunludur. Teknik şartnamenin hazırlanmasında, 4734 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ve Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesinin esas alınması gerekmektedir.

Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından gıda ürün alımları teknik şartnamelerinde belirlenmiş olan standartların ürünlerin ambalajlarında yer almadığı ve

muayene ve kabul işlemlerinin tam anlamıyla yapılamadığı görülmüştür. Ayrıca imzalanan sözleşmelerde laboratuvar analizlerinin yaptırılacağı hüküm altına alınmış olmasına rağmen, teknik şartnamede tanımlanan kriterler için laboratuvarda ürün analizlerinin yaptırılmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda yüklenici tarafından Üniversiteye teslim edilen gıda ürünlerinin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı muayene ve kabul komisyon üyeleri tarafından tam ve etkin olarak değerlendirilip bir karara bağlanamayacaktır.

Üniversite tarafından, ihale ile mal alımı yapılan ürünlerin, hazırlanan teknik şartnameye uygunluğu konusunda, Muayene ve Kabul Komisyonunda görev yapan üyelerin marifetiyle belirlenen özelliklerle uygunluğunun kontrolünün yapılacağı, alımın niteliği laboratuvar muayenesi gerektiren hallerde gerekli laboratuvar muayenesinin yapılması hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Teknik şartnamelerin denetim yılı içerisinde muayene ve kabule uygun olarak hazırlanmamasından dolayı açıklanan nedenlerle, muayene ve kabul komisyonunda görevlendirilen personelin alım yapılan gıda ürünlerini sağlıklı bir şekilde denetim ve inceleme yapabilmesi için teknik şartnamelerin, gıda paketlerinde açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilen standartlara ilişkin bilgileri içerecek şekilde, ilgili kurumlarca belirlenmiş kriterler de dikkate alınarak hazırlanması gerektiği, ve alımın niteliği laboratuvar muayenesi gerektirmesi halinde laboratuvar muayenelerinin yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Teminat Süresi İçerisinde Oluşan Kusur ve Eksiklikler Tamamlanmadan İşin Kabul Edilmesi

Çukurova Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından ihalesi yapılan ve sözleşme imzalanan yapım işinin kesin kabul komisyonunca, geçici kabul ile kesin kabul tarihi arasında geçen teminat süresi içerisinde yüklenici tarafından yapılan imalatlarda işin fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmamasından dolayı oluşan ve kesin kabulü engelleyecek olan kusur, hata ve bozukluklar yükleniciye tamamlattırılmadan kabul işleminin sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Teminat süresindeki bakım ve giderler" başlıklı 43'üncü maddesinde; yüklenicinin işlerin, teminat süresi içindeki bakımını yapmak ve tümünü iyi bir şekilde korumak ve çıkabilecek kusur ve aksaklıkları gidermek zorunda olduğu, bu çerçevede, yapı ve yapıyı oluşturan makine, ekipman ve tesisatın işler halde ve kullanıma hazır biçimde bulunmasını sağlamaya dönük periyodik bakım hizmetlerinin verilmesine ve gerekli

hallerde malzeme/parça değişimi yapılmasına ilişkin giderlerin karşılanmasının da yükleniciye ait olduğu, kullanma ve işletme sonucu olmaksızın ortaya çıkan kusur ve aksaklıkların giderilmesi ve teminat süresince işlerin bakım giderlerinin de yükleniciye ait olduğu ifade edilmiştir.

Şartname'nin "Kesin kabul" başlıklı 44'üncü maddesinin beşinci fıkrasının (b) bendinde; işin kesin kabulüne engel herhangi bir durum görüldüğü takdirde, kabulü engelleyen kusur ve eksiklerin kabul komisyonu tarafından bir tutanakla tespit edileceği ve kesin kabul işlemi yapılmaksızın kusur ve eksiklerin giderilmesi için bir süre belirlenerek durumun idareye bildirileceği, idare bu kusur ve eksiklerin tutanakta belirlenen süre içerisinde giderilmesi hususunu yükleniciye tebliğ edeceği, kusur ve eksiklerin yüklenici tarafından giderildiği idarece tespit edildiği takdirde kabul işleminin sonuçlandırılacağı belirtilmiştir.

Yapımı tamamlanan ve Üniversite tarafından geçici kabul işlemleri tamamlanan yapım işinde teminat süresi içerisinde yüklenicinin imalatları fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapmamasından dolayı dış cephe, tavan, su yalıtımı gibi imalatlarda önemli hata ve bozukluklar oluşmuştur. Teminat süresi içerisinde oluşan, kullanma sonucu olmaksızın ortaya çıkan bu kusur ve aksaklıklar yükleniciye eksiksiz olarak tamamlattırılmadan kesin kabul komisyonu tarafından kabul işlemleri tamamlanmış ve geçici kabul tutanağının onaylanmasından ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, alınmış olan kesin teminat ve ek kesin teminatların yarısı; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanı, yükleniciye iade edilmiştir.

Üniversite tarafından, yapım işlerinde teminat süresi içerisinde oluşan kusur ve eksiklikler tamamlanmadan işin kabul edilmesi hususunun 2022 ve sonraki süreçte gerçekleştirilecek olan iş ve işlemlerde hassasiyetle takip edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kabule uygun görülerek geçici kabulü yapılan ancak, işin teminat süresi içinde ortaya çıkan kusur ve aksaklıkların yüklenici tarafından bakımı ve onarımı yaptırılmalıdır. Eksiklikler giderilmeden, kusur ve hatalara ilişkin gerekli bakım ve onarımların yüklenici tarafından yerine getirildiği idarece tespit edilmediği takdirde kabul işleminin sonuçlandırılmaması gerekmektedir. Ayrıca tüm bu eksiklikler yüklenici tarafından tamamlandıktan ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra kesin teminatın iade edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Alınan Nakit Teminatların İşin Sonunda İlgilisine İade veya Hazineye Gelir Aktarımı İşlemlerinin Gerçekleştirilmemesi

Çukurova Üniversitesince, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihaleler için alınan nakit teminatların işin sonunda ilgisine iade veya hazineye gelir aktarımı işlemlerinin gerçekleştirilmediği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Kesin teminat ve ek kesin teminatların geri verilmesi" başlıklı 13'üncü maddesinde; taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların; yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısının, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanının, yapım işleri dışındaki işlerde ise Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısının, garanti süresi dolduktan sonra kalanının, garanti süresi öngörülme hallerde ise tamamının yükleniciye iade edileceği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "İade edilemeyen teminatlar" başlıklı 14'üncü maddesinde; yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise işin kabul tarihinden veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren iki yıl içinde idarenin yazılı uyarısına rağmen talep edilmemesi nedeniyle iade edilemeyen kesin teminat mektuplarının hükümsüz kalacağı ve bankasına iade edileceği, teminat mektubu dışındaki teminatların sürenin bitiminde Hazineye gelir kaydedileceği ifade edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi tarafından 4734 sayılı Kanun'a göre ihale edilen ve sözleşme imzalanan işler için alınan nakit kesin teminatların taahhüdün tamamlanmış olmasına rağmen geri verilmediği ve Üniversitenin hesaplarında kayıtlı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda Üniversite, söz konusu nakit teminatların ilgisine iade veya Hazineye gelir aktarımı işlemlerini gerçekleştirilmemiştir.

Üniversite tarafından; hesaplarda bulunan 2019 yılı ve öncesine ait 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na göre alınan kesin ve ek kesin teminatların gelir kaydedildiği, 2022 ve sonraki süreçte bulgu doğrultusunda işlem yapılmasının sağlanmaya çalışılacağı ifade edilmiştir.

Alınan nakit teminatların işin sonunda ilgisine iade veya hazineye gelir aktarımı işlemlerinin denetim yılı içerisinde gerçekleştirilmemesinden dolayı açıklanan nedenlerle, Üniversite tarafından ilgili mevzuatlar gereği alınan nakit kesin teminat tutarlarının süresinin takip edilmesi, idarenin yazılı uyarısına rağmen iki yıl içinde talep edilmemesi nedeniyle iade edilemeyen nakit kesin teminat tutarlarının sürenin bitiminde Hazineye gelir kaydedilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Bilimsel Araştırma Projeleri Kapsamında Alınan Teçhizatların Gerekçe Raporlarının Genel İfadeler İçermesi

Çukurova Üniversitesi akademik birimlerinde görevli personel tarafından yürütülen bilimsel araştırma projelerin yürütülebilmesi için bilgisayar, bilgisayar sarf malzemeleri ve bilgisayar donanımı alımlarının zorunlu olduğuna dair hazırlanan gerekçe raporlarında genel ifadelere yer verildiği, raporların ayrıntılı bilgi içermediği tespit edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi öğretim üyeleri ve doktora, tıpta, veterinerlik ve diş hekimliğinde uzmanlık ya da sanatta yeterlik eğitimini tamamlamış üniversitenin mensubu araştırmacılar tarafından yönetilen/yönetilecek olan bilimsel araştırma proje tekliflerinin değerlendirilmesi, kabulü, desteklenmesi, bunlara ilişkin hizmetlerin yürütülmesi, izlenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemek amacıyla Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönergesi hazırlanmıştır.

Yönerge'nin "Projelerin Bütçesi ve Uygulama Esasları" başlıklı 17'nci maddesinde; proje türlerine göre sağlanacak destek miktarlarının her yıl Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından belirlenerek ilan edileceği, Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonunun, bilgisayar, yazıcı, kamera, kırtasiye, fotokopi, seyahat ve benzeri yaygın olarak gerçekleştirilen talepler için sınırlama getirebileceği ifade edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi Uygulama İlkeleri'nin "Genel İlkeler ve Esaslar" bölümünde; projeler kapsamında, bilgisayar, bilgisayar sarf malzemeleri ve bilgisayar donanımı alımlarına destek sağlanmayacağı, ancak proje başvuru aşamasında, ilgili teçhizatın projenin yürütülebilmesi için zorunlu ihtiyaç olduğuna dair gerekçenin kapsamlı açıklanması ve gerekçenin Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından uygun görülmesi durumunda bu tür giderler için destek sağlanabileceği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından desteklenen projelerin yürütücüleri tarafından bilgisayara ihtiyaç duyulduğuna dair gerekçe raporlarında; araştırma kapsamında elde edilecek verilerin kaydı, düzenlenmesi, analiz edilmesi, tez yazımı ve proje çalışmalarında kullanılması gibi genel ifadeler yer verilmiştir. Gerekçelendirilen ifadeler amortisman süresini doldurmamış olan bir bilgisayar tarafından da karşılanabilecektir.

Üniversite tarafından, 2022 ve sonraki süreçte bilimsel araştırma projeleri kapsamında alınan teçhizatların gerekçe raporlarının genel ifadeler içermesi konusunda proje başvurusu yapacak olan ve Bilimsel Araştırma Proje Komisyonunda görevli araştırmacıların bilgilendirileceği ifade edilmiştir.

Bilimsel araştırma projeleri kapsamında alınan teçhizatların gerekçe raporlarının denetim yılı içerisinde genel ifadeler içermesinden dolayı açıklanan nedenlerle, kamu kaynaklarının etkili ekonomik verimli kullanılması açısından projelerin yürütülebilmesi için bilgisayar, bilgisayar sarf malzemeleri ve bilgisayar donanımı alımlarının zorunlu olduğuna dair hazırlanan gerekçe raporlarında, mecburiyetin nedenlerinin ayrıntılı bilgi içerecek şekilde hazırlanması gerektiği ve genel ifadelerle hazırlanmış detay içermeyen başvuruların kabul edilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 10: Bilimsel Araştırma Projelerinin Çalışma Takvimine Uygun Yürütülmemesi

Çukurova Üniversitesi akademik birimlerinde gerçekleştirilen projelerin yürütücülerinin projelerini, başvuru aşamasında belirlemiş oldukları çalışma takvimine uygun olarak yerine getirmedikleri görülmüştür.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'in "Proje süresi ve bütçesi" başlıklı 9'uncu maddesinde ve Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönergesi'nin "Projelerin Süresi ve Sonuçlandırılması" başlıklı 16'ncı maddesinde; projelerin, komisyon tarafından onaylanan çalışma takvimine ve bütçe planına uygun olarak yürütülmesinin esas olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıca Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi Uygulama İlkeleri'nin "Ek-4. Harcama İşlemleri İle İlgili Açıklamalar" bölümünün "B. Satın alma/Harcama Talep Formu" maddesinde; tüm bütçe kalemlerinin satın alma işlemlerinin, projenin başlangıcında veya aynı dilekçede talep edilmesinin zorunlu olmadığı, projenin

çalışma takvimine uygun olarak muhtelif zamanlarda satın alma/harcama talebinde bulunulmasının mümkün olduğu belirtilmiştir.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, projenin gerektirdiği tüm bireysel görevleri, ihtiyaç duyulan kaynakları ve gerekli tüm başlangıç ve bitiş tarihlerini belirleyen bir çalışma takvimi belirlenmesi, projenin mali kaynaklarını, bu kaynakların nasıl ve ne zaman kullanılacağını ve projenin gereksinimleri arasında nasıl dağılacakını gösteren tahmini bir proje bütçe planı oluşturulması ve bütçe kalemlerindeki satın alma işlemlerinin çalışma takvimine ve bütçe planına uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Çukurova Üniversitesi bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinde, proje yürütücüleri, proje başvuru aşamasında belirlenmiş olan demirbaş, tüketim malzemesi, hizmet alımı gibi bütçe kalemlerinin satın alma işlemlerini, çalışma takviminde yer alan faaliyetlere ve bütçe planına uygun olarak yerine getirmemekte olup, tüm satın alma işlemleri proje yürütücüleri tarafından aynı tarihte gerçekleştirilmektedir.

Üniversite tarafından, 2022 ve sonraki süreçte proje yürütücülerinin bilgilendirilerek başvuru aşamasında projenin mali kaynaklarını, bu kaynakların nasıl ve ne zaman kullanılacağını ve projenin gereksinimleri arasında nasıl dağılacakını gösteren tahmini bir proje bütçe planı oluşturulması ve bütçe kalemlerindeki satın alma işlemlerinin çalışma takvimine ve bütçe planına uygun olarak gerçekleştirilmesinin isteneceği ifade edilmiştir.

Bilimsel araştırma projelerinin denetim yılı içerisinde çalışma takvimine uygun yürütülmemesinden dolayı açıklanan nedenlerle, proje sonuçlarından yapılacak yayınlarla ulusal ve uluslararası düzeyde bilime katkıda bulunabilmesi, ulusal ve bölgesel sorunlara proje çalışmalarıyla çözümler üretilebilmesi, üniversite-sanayi işbirliği projelerinin hayata geçirilebilmesi amacıyla desteklenen bilimsel araştırma projelerinin, proje başvuru aşamasındaki bütçe planında belirlenmiş olan bütçe kalemlerinin çalışma takviminde yer alan faaliyetlerle uyumlu bir şekilde yerine getirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 11: Elektrik Tüketim Vergisi İstisnasından Yararlanılmaması

Çukurova Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Anaokulunda kullanılan elektrik için belediye tüketim vergisi istisnasından faydalanılmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun elektrik tüketim vergisinin istisnalarının düzenlendiği 36'ncı maddesinde ve 37 Seri Numaralı Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin "İstisnalar" başlıklı 4'üncü maddesinde; kazanç amacı gütmemek şartıyla işletilen çocuk bakımevleri ve kreşlerde tüketilen elektriğin vergiden müstesna olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un elektrik tüketim vergisinin nispetinin düzenlendiği 38'inci maddesinde ve Tebliğ'in "Oran" başlıklı 6'ncı maddesinde; elektrik tüketim vergisinin oranının, vergiye tabi tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden %5 olduğu ifade edilmiştir.

0-36 aylık çocuklara hizmet veren kuruluşların kreş, eylül ayı sonu itibarıyla 36-68 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan okulların ise anaokulu olduğu kabul edilmektedir.

Ancak, Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Çocuk Bakımevleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre çocuk bakımevlerinde, 0-3 yaş grubundaki (0-36 aylık) çocuklara, 4-5 yaş grubundaki (37-60 aylık) çocuklara ve 6 yaş grubundaki (61-72 aylık) çocuklara, hazırlanan eğitim programlarına göre eğitim faaliyeti yürütülecek ve eğitim hizmeti verilecektir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında açılan çocuk bakımevlerinden alınan ücretler, eğitim organizasyonunun yapılabilmesi ve devamı için ihtiyaç duyulan genel giderler ile çocukların eğitimi ve beslenmesi için gerekli olan giderler için kullanılmakta olup, çocuk bakımevlerinin herhangi bir kazanç ya da kar amacı bulunmamaktadır.

Çukurova Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Anaokulunda, 0-3 yaş grubundaki (0-36 aylık) çocuklar, 4-5 yaş grubundaki (37-60 aylık) çocuklar eğitim almaktadır. Çocukların eğitimi için kullanılan yer Üniversite tarafından her ne kadar Anaokulu olarak adlandırılrsa da mevzuat hükümlerine göre niteliği çocuk bakımevidir. Çocuk bakımevlerinde tüketilen elektrik istisna kapsamındadır.

Üniversite tarafından, Anaokulunda kullanılan elektrik için, gerekli işlemler başlatılarak, elektrik tüketim vergisi istisnasından yararlanılmak üzere elektrik dağıtım şirketine başvuru yapıldığı ifade edilmiştir.

Elektrik tüketim vergisi istisnasından denetim yılı içerisinde yararlanılmamasından dolayı açıklanan nedenlerle, Üniversite tarafından gerekli girişimlerde bulunularak Anaokulunda/Çocuk bakımevinde, vergiye tabi tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden %5 oranında istisna sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 12: Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Üniversite Bütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen sigorta iş ve işlemlerine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından uygulanan idari para cezalarının Üniversite bütçesinden ödendiği, ancak ilgililere rücu edilmediği görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un muhtelif maddelerinde; bildirgenin Kanunda belirtilen usul, şekil ve sürede verilmemesi, gerekli belgelerin kuruma sunulmaması, eksik bildirim, bildirimlerin yasal süresi içinde yapılmaması gibi yükümlülükleri yerine getirmeyen ilgililer hakkında idari para cezaları öngörülmüştür. Uygulanacak idari para cezaları ise aynı Kanun'un 102'nci maddesinde belirlenmiştir.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Diğer taraftan; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 10'uncu maddesinde, "*Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatla belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar.*" denilmektedir. Aynı Kanun'un 12'nci maddesine göre devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından karşılanmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde de; "*Memurlarca verilen zararların miktarının tesbiti ve ilgililerden bu yönetmelik veya genel hükümlere göre tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.*" denilmektedir.

Yukarıdaki düzenlemelere göre; 5510 sayılı Kanun'da öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan idari para cezalarının oluşmasında kusur, ihmal veya

tedbirsizliği bulunan görevlilerin tespitine yönelik inceleme yapılması ve ödenen tutarların sorumluluğu bulunan kişilere rücu edilmesinin sağlanması amirlerinin sorumluluğundadır.

Üniversite bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir. Uygulamanın düzeltilmesi adına kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan görevlilerden ödenen idari para cezalarının rücu edilerek tahsili sağlanmalıdır.

Üniversite tarafından, uygulamanın düzeltilmesi adına kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan görevlilerden ödenen idari para cezalarının rücu edilmesi ile ilgili gerekli tespit çalışmalarına başlanıldığı, gerekli tespit yapıldıktan sonra Hukuk Müşavirliği tarafından rücu işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından uygulanan idari para cezalarının denetim yılı içerisinde Üniversite bütçesinden ödenmesine rağmen ilgililere rücu edilmemesinden dolayı açıklanan nedenlerle; 5510 sayılı Kanun'da belirtilen yükümlülüklerin Üniversiteye bağlı birim ve müdürlükler tarafından öngörülen usul, şekil, süre ve kapsamda yerine getirilmesini sağlayacak ve bu cezaların oluşmasını engelleyecek kontrol mekanizmalarının kurulması için gerekli tedbirlerin alınması ve sorumluluğu bulunanlar hakkında gerekli idari soruşturma ve cezai yaptırımların uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Taşınır Kayıt Yetkisi Devrinde ve Yıl Sonunda Taşınır Sayımı Yapılmaması

Çukurova Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesinde görevli taşınır kayıt yetkilisi değişiminde, Hukuk Fakültesinde ise yıl sonunda taşınır sayımı yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde; taşınır kayıt yetkililerinin, harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirileceği; dış temsilciliklerde taşınır kayıt yetkililerinin misyon şefleri tarafından görevlendirileceği; taşınır işlemleri yoğun olan harcama birimlerinde birden fazla taşınır kayıt yetkilisi görevlendirilebileceği ve kamu idarelerince ihtiyaç duyulması halinde birden fazla harcama biriminin taşınır kayıtları harcama birimleri itibarıyla ayrı ayrı tutulmak kaydıyla, bir taşınır kayıt yetkilisi tarafından yürütülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesine göre kamu idarelerine ait taşınırlar, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayılmalıdır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, taşınır kayıt yetkilileri, taşınır kayıt ve işlemlerini Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen usule uygun şekilde tutmaktan ve görevlerinden ayrılmaları halinde taşınır sayımını yapmaktan sorumludur.

Yapılan incelemede, Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak yıl içinde taşınır kayıt yetkilisi değişmiş olmasına rağmen taşınır yetkisi devrinin, taşınır sayımı yapılmadan gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Üniversite tarafından, Fen Edebiyat Fakültesinde görevli taşınır kayıt yetkilisi devrine ilişkin 2022 tarihli "Ambar Sayım Tutanağı" düzenlendiği ifade edilmiştir. Ancak ilgili fakülteye denetim yılı içerisinde görevlendirme yapılmasına rağmen bahsedilen tutanak 2022 yılında düzenlenmiştir. Düzenlenmesi gereken belge taşınır kayıt yetkilisinin görevinden ayrılmasından hemen sonra düzenlenmelidir.

Hukuk Fakültesinde yılı sonu işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak denetim yılı içerisinde bir önceki yıla ilişkin taşınırların yıl sonunda sayımı yapılmamıştır.

Sonuç olarak, Yönetmelikte belirtilen durumlarda taşınır sayım işlemleri gerçekleştirilmeli, kaynakların kullanılması ve yönetilmesi konusunda da taşınır kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı ve kayıt ve belgelerin mali tablolara uygunluğu kontrol edilmelidir.

BULGU 14: Geçmiş Yıllarda Alınan Taşınırlardan Hiç Kullanılmamış ve Atıl Halde Bekleyenlerin Bulunması

Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından geçmiş yıllarda alınan taşınırlardan, uzun zamandır kullanıma verilmemiş, hiç kullanılmamış ve atıl halde bekleyen taşınırlar bulunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile oluşturulan malî yönetim sisteminde; kamu idarelerinin, ihtiyaçlarını stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayanarak planlamaları ve bütçeleştirme; sağlanan kaynakları etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanmaları temel ilkedir.

Adı geçen Kanun'un "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların etkili, ekonomik, verimli olarak elde edilmesinden ve kullanılmasından sorumlu ve bu hususlarda yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları hükme bağlanmış; Taşınır Mal Yönetmeliğinin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde de bu husus vurgulanmıştır. Bu çerçevede kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınır oluşmaması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Çukurova Üniversitesince, kamu kaynağının verimli kullanılması ve kamuda tasarruf sağlanması bakımından ihtiyaç planlaması doğru yapılmalı ve kaynaklar etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanılmalıdır.

Üniversite tarafından, eğitim öğretimin yüz yüze başladığı 2021-2022 eğitim döneminde, geçmiş yıllarda alınan hiç kullanılmamış atıl halde bekleyen ve stoklarda bulunan demirbaşların uzun yıllardır kullanılan ve artık verimliliğini kaybeden, eskiyen demirbaşlarla değiştirilerek etkin duruma getirilmesinin hedeflendiği ifade edilmiştir.

Geçmiş yıllarda alınan taşınırlardan denetim yılı içerisinde hiç kullanılmamış ve atıl halde bekleyenlerin bulunmasından dolayı açıklanan nedenlerle, Üniversiteye ait taşınırların muhafaza edildiği yerlerde, ihtiyaç fazlası taşınırların birimler arasında veya kamu idareleri arasında bedelsiz devirleri yapılarak kamu kaynağının verimli kullanılması sağlanacağı gibi kamuda tasarruf da sağlanmış olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 15: Kullanıma Verilen Taşınırlar İçin Gerekli Belgenin Düzenlenmemesi

Çukurova Üniversitesi bünyesindeki Mühendislik Fakültesi ve Su Ürünleri Fakültesi tarafından alımı gerçekleştirilen ve akademik veya idari personelin kullanımına verilen demirbaş, makine ve cihazlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinde; demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde Taşınır Teslim Belgesi düzenleneceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in "İade edilen taşınırların girişi" başlıklı 18'inci maddesinde; kullanıma verilen dayanıklı taşınırlardan, herhangi bir nedenle ilgililerince iade edilenler için kullanıma verilmelerinde düzenlenmiş olan Taşınır Teslim Belgesi, taşınırın geri alındığına ilişkin ilgili bölümü imzalanarak kişiye geri verilir ve kayıtlar buna göre güncellenir denilmektedir.

Demirbaş, makine ve cihazların kullanıma verilmesinde Taşınır Teslim Belgesi iki nüsha olarak düzenlenir. Belgenin bir nüshası personele verilir, diğer nüshası dosyasında saklanır. Kullanıma verilen demirbaş, makine ve cihazın geri alınmasında ise taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanarak taşınırı iade edene verilir.

Çukurova Üniversitesince satın alınan taşınır mal niteliğindeki makine cihaz ve demirbaşlar kişilerin kullanımına verilmiş olmasına rağmen Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmemiştir.

Taşınır Teslim Belgesine harcama biriminin bulunduğu il ve ilçenin adı ve kodu, taşınır kayıtlarının tutulduğu ve taşınır kayıt yetkilisinin bağlı olduğu harcama biriminin adı ve kodu, taşınırın taşınır teslim belgesiyle verildiği personelin T.C. kimlik numarası, taşınırın taşınır teslim belgesiyle verildiği harcama birimi bünyesinde bulunan şube, birim ve ortak kullanım alanlarının adı veya kodu, elektronik ortamda tutulan kayıtlarda bilgisayar tarafından otomatik olarak verilen numara; elektronik olmayan ortamlarda tutulan kayıtlarda ise taşınır kodu, edinildiği yıl ile giriş sıra numarasını içeren numara, Taşınır Teslim Belgesiyle verilen taşınırın tanımına ve ayırımına yarayan teknik özellikleri, taşınırın teslim edildiği kullanıcı görevli bilgileri yazılmalıdır.

Üniversite tarafından, Mühendislik Mimarlık Fakültesinin, Mühendislik Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi olarak iki ayrı fakülteye ayrıldığı, devir işleminin gerçekleştirebilmesi için tüm demirbaş, makine ve cihazlar zimmetten düşürüldüğü, Mühendislik Fakültesi olarak tüm yerleşim birimlerinin yeniden tek tek tanımlandığı, Taşınır Teslim Belgelerinin düzenlenmeye başlandığı ve 2022 yılı içerisinde tüm Taşınır Teslim Belgelerinin düzenlenmiş ve sicil numaraları yazılı barkodlarının basılmış olacağı ifade edilmiştir.

Üniversitenin Su Ürünleri Fakültesine ait demirbaşlarla ilgili yeniden düzenleme yapıldığı, Fakülte de bulunan demirbaşlar için Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi programı üzerinden yeni yerleşim yerleri oluşturularak, ilgili kullanıcılara Dayanıklı Taşınır Listesi Teslim Belgesi ile teslim edildiği ifade edilmiştir.

Kullanıma verilen taşınırlar için gerekli belgenin denetim yılı içerisinde düzenlenmemesinden dolayı açıklanan nedenlerle, alımı gerçekleştirilen demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanıma verilmesinde, taşınırın takip ve kontrolünün taşınır kayıt yetkilileri tarafından yapılabilmesi amacıyla Taşınır Teslim Belgesinin Taşınır Mal Yönetmeliği'ne uygun bir şekilde düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu					
Bulgu Adı			Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Geçmiş Yıllarda Alınan Taşınırlardan Hiç Kullanılmamış ve Atıl Halde Bekleyenlerin Bulunması			2020	Yerine Getirilmedi	Geçmiş yıllarda alınan taşınırlardan hiç kullanılmamış ve atıl halde bekleyenlerin bulunması durumu tekrar bulgu konusu yapılmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ**

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	39
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	41
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	41
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	42
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	42
6. DENETİM BULGULARI	42
7. EKLER.....	73

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Doğrudan Temin Sınıırını Aşan Mal Alım Giderleri	58
Tablo 2: Doğrudan Temin Sınıırını Aşan Hizmet Alım Giderleri	59

KISALTMALAR

DMİS : Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi

EKAP : Elektronik Kamu Alımları Platformu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi
2. Gayrimaddi Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi
3. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması
4. Döner Sermayeden Yapılan Ek Ödemelerin Genel Yönetim Giderleri Hesabı Yerine Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına Kaydedilmesi
5. İhale İle Yaptırılan İşlerin Yüklenicilerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Zamanında Bildirilmemesi
6. Doğrudan Temin Yöntemiyle Asıl Sözleşmeye Dayalı Olarak Yapılan Alımlarda Sözleşme İmzalanmaması
7. Tıbbi Sarf Malzeme ve İlaç Alımlarında Doğrudan Temin Yönteminin Amacı Dışında Kullanılması
8. Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Satın Almalarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Belirli Standartlarda Yapılmaması
9. Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi
10. Kısa Süreli İhtiyaçların Karşılanması İçin Kullanılması Gereken Doğrudan Temin Yönteminin Uzun Dönemli İhtiyaçların Karşılanmasında Kullanılması
11. Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci Maddelerindeki Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Harcamaların Yıllık Toplamının, İşletme Bütçesine Bu Amaçla Konulan Ödeneklerin %10'unu Aşması

12. Parasal Limit Dahilinde Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması
13. Faaliyeti Olmayan Döner Sermaye İşletme Birimlerinin Bulunması
14. İşçi İzinlerinin Kanun'a Uygun Şekilde Kullanılmaması
15. İşçilere Yıl İçerisinde Mevzuatta Öngörülen Süreyi Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması
16. Bireysel Emeklilik Sistemine Yapılan Ödemelerin Zamanında Yapılmaması
17. Özel Odada Yatarak Tedavi Gören Üniversite Personelinden Ücret Alınmaması
18. Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Döner Sermaye İşletme Bütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi
19. Yevmiye Defterinde Bazı Yevmiye Numaralarının Boş Bırakılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesinin 2'nci fıkrasının (a) bendi uyarınca, 15.07.1999 tarih ve 23756 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği kapsamında kurulmuştur. Ayrıca 1999 tarihli Yönetmelik'i yürürlükten kaldıran yeni bir Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği, 22.11.2021 tarih ve 31667 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğü girmiştir.

1999 tarihli Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği'nin "Faaliyet alanları" başlıklı 2'nci maddesiyle, İşletme faaliyet alanına giren iş ve hizmetler;

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından istenecek bilimsel görüş, araştırma ve benzeri hizmetleri yapmak ve bunlara ilişkin raporlar düzenlemek,

b) Bilimsel teknik, kültürel, sanatsal, tarım ve sağlık ile ilgili araştırma ve uygulamaları teşvik etmek amacıyla plan, proje uygulama ve danışmanlık hizmetleri vermek, yükseköğretim kurumları dışındaki kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler için seminer, kurs, konferans düzenlemek ve alınacak bilimsel sonuçların uygulamasını yapmak,

c) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek birimlerin faaliyet alanlarıyla ilgili mal ve hizmet üretmek ve elde edilen ürünleri önceden Rektörün onayı alınmak suretiyle pazarlamak ve satmak,

d) İşletmenin kuruluş amacına ve Yükseköğretim Kanununun amaç ve ilkelerine uygun diğer çalışmalar yapmak.

Olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı bir birim olarak yapılanan Döner Sermaye İşletmesi, İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü olarak teşkilatlandırılmıştır. İşletme Müdürlüğü bünyesinde 1 işletme müdürü, 3 idari memur ve 1 sürekli işçi hizmet vermektedir. İdari memurların kadrosu özel bütçede olup, diğerlerinin ise İşletmededir. İşletmenin Saymanlık

Müdürlüğünde, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli 1 saymanlık müdürü 1 saymanlık müdür yardımcısı ve 13 memur bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Dolayısıyla, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun bütçe ile ilgili hükümlerine tabi olmayan İşletme bütçesi, adı geçen Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre hazırlanmakta olup; Kamu İdaresinin üst yöneticisi olan Rektör tarafından onaylanarak yürürlüğe girmektedir.

Başlangıç bütçesi 660.756.140,00 TL olarak tahmin edilen İşletmenin 2021 bütçe gideri 839.555.115,94 TL, bütçe geliri ise 988.404.289,70 TL olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılı bilançosuna göre İşletmenin sermayesi 27.000,07 TL olup, toplam aktif büyüklüğü ise 868.780.780,03 TL'dir.

2021 yılı gelir tablosuna göre gelir toplamı 1.056.847.066,84 TL, gider toplamı 495.995.624,83 TL olan Döner Sermaye İşletmesi, yılsonu itibarıyla dönemi 560.851.442,01 TL net kar ile tamamlamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi muhasebe ve raporlama işlemlerini, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sistemi üzerinden yürütmektedir. İşletme, Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esaslarını, kıyasen uygulamakta olup; T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan diğer düzenlemelere de tabidir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar

aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu.
- Envanter defteri

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi

İşletmenin hukuk müşavirliğine bildirilen icra safhasında alacakları bulunmasına karşın 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı ile 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesaplarının kullanılmadığı anlaşılmıştır.

Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı'nın, işletmelerin mal ve hizmet satış faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış alacakların izlenmesi için kullanılacağı, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde ifade edilmektedir.

İşletmenin mali tablolarında yer alan ve yıllar itibariyle aktarılan şüpheli alacağın detayı hakkında sağlıklı bilgiye ulaşılamamaktadır. İlgili tutarın detayının ortaya konulabilmesi için geçmişe dönük muhasebe işlem fişleri ve eki evrakların incelenmesi, yapılan çalışma sonrasında Kurum alacağı tespit edilen tutarların tahsiline yönelik işlemlerin ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Ticari alacaklar hesap grubunda tahsilatı yapılmadan devreden alacakların zamanaşımına uğraması nedeniyle kişi sorumluluğunun doğacağı anılan Yönetmelik'te belirtilmektedir. Bu nedenle, Hukuk Müşavirliği ile ortak, geçmiş dönemi içeren, kapsamlı bir çalışma yapılarak "120 Alıcılar" ve "121 Alacak Senetleri" Hesablarında yıllar itibariyle devreden alacakların detaylarının tespit edilip, tahsilatında problem olan alacaklara ilişkin hukuki süreçlerin başlatılması, bu alacakların da 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına aktarılması ve karşılık ayrılması gerekmektedir.

Kamu idaresinin de 2022 yılı içerisinde muhasebe ve hukuk birimlerinin katılımıyla şüpheli alacakların tespitine yönelik çalışmalar yürüteceği tespit edilmiştir.

Hukuki süreç sonunda mahkeme kararıyla tahsilatı imkânsız hale gelen ticari alacakların da doğru muhasebe işlemleri ile kayıtlardan düşülmesi ve tahsilatın imkânsız hale gelmesinde personelin sorumluluğu varsa ilgili tutarın kişi borcuna alınması gerekmektedir.

BULGU 2: Gayrimaddi Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

Yapılan incelemelerde Döner Sermaye İşletmesi tarafından 2021 yılında alınan toplam değeri 2.893.287,58 TL olan lisans, yazılım vb. ücreti olmak üzere gayri maddi hak alımının 260 Haklar Hesabında izlenmesi gerekirken, maliyet hesaplarına kaydedilerek doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir

01.05.2007 tarihli ve 26509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın Niteliği" başlıklı 222'nci maddesinde, Haklar Hesabının, bedeli karşılığı edinilen imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Diğer yandan, ilgili varlıklar için ayrılacak amortisman oranları amortisman ve tükenme paylarına ilişkin açıklamaların yer aldığı 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 sıra no'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği ile belirlenmiş olup ilgili Tebliğ'in 6'ncı maddesinde, maddi olmayan duran varlıklar için amortisman oranı %100 olarak belirlenmiştir.

İdare, her ne kadar söz konusu varlık alımlarının 260 Haklar hesabında takibinin yapıldığını belirtse de yevmiye kayıtlarının incelenmesi sonucu bazı alımların 740 Hizmet üretim maliyeti hesabına alınarak doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen yazılım, patent, lisans alımlarının 260 Haklar Hesabına alınarak takibinin yapılması, yıl sonunda bu hesaptaki tutarın tamamına amortisman ayrılmak suretiyle giderleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi mali tabloları incelendiğinde işletme bünyesinde istihdam edilen işçiler için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı ve ilgili hesaplara kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel muhasebe kavramları" başlıklı 29'uncu maddesinde; dönemsellik, işletmelerin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır şeklinde tanımlanmıştır. Aynı maddede ihtiyatlılık, muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılır şeklinde tanımlanmıştır.

Bahsedilen Yönetmelik'in 472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabının niteliğinin düzenlendiği 354'üncü maddesinde; belirlenecek esaslar dâhilinde ayrılan bir yıldan uzun vadeli kıdem tazminatı karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabının işleyişinin düzenlendiği 355'inci maddesinde; faaliyet dönemini aşan bir süreyle ayrılan kıdem tazminatı karşılıkları 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına borç kaydedileceği, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 372 Kıdem tazminatı hesabının niteliğinin düzenlendiği 311'inci maddesinde; belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve bir yıl içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, Döner Sermaye İşletmesinde işçi statüsünde istihdam edilen personel için ihtiyatlılık ve dönemsellik kavramları gereği 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının kullanılması suretiyle karşılık ayrılması, karşılığında 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabının kullanılması ve faaliyet dönemi içerisinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatlarının 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde kurulmuş olan birimlerden biri hariç olmak üzere diğer birimler tarafından, yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri gereği,

işçi statüsünde istihdam edilen personel için faaliyet döneminden sonraki yıllarda ödenecek kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü tarafından, kıdem tazminatı karşılığı hesaplarının çalıştırılmamasından dolayı mali tabloların eksik bilgi üretmesine neden olmamak ve kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmasını ve ilgili hesaplara kaydedilmesini sağlamak amacıyla yazı ile ilgili harcama birimlerinin bilgilendirildiği, 2022 ve sonraki süreçte konu hakkında, düzenli olarak gerekli hatırlatma ve uyarıların yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılması konusunda herhangi bir düzeltici işlemde bulunulmamıştır.

İhtiyatlık ilkesine uygun olarak, muhtemel risklere ve olaylara karşı karşılık ayrılması gerekmektedir. Kıdem tazminatı karşılığı hesaplarının çalıştırılmaması mali tabloların eksik bilgi üretmesine neden olmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, işçiler için mevzuat hükümlerine göre ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılığının ayrılmaması neticesinde; İşletmenin mali tablolarında 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ayrılması gereken kıdem tazminatı tutarı kadar noksan görünmektedir.

BULGU 4: Döner Sermayeden Yapılan Ek Ödemelerin Genel Yönetim Giderleri Hesabı Yerine Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına Kaydedilmesi

Döner sermayeden personele yapılan ödemelere ilişkin muhasebe kayıtlarının incelenmesinde, ek ödeme tutarlarının 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı yerine 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 363 Ödenecek Döner Sermaye Katkı Payları Hesabının işleyişini düzenleyen 292'nci maddesinde; personele katkı payı, prim gibi değişik adlarla ödenecek tutarların 363 Ödenecek Döner Sermaye Katkı Payları Hesabına, yapılan kesintilerin ilgili hesaplara alacak, 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabının işleyişini düzenleyen 518'inci maddesinde; personele her ne ad altında olursa olsun katkı payı olarak yapılan ödemelerin 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına borç, kesintilerin ilgili hesaplara, ödenmesi gereken tutarın ise 363 Ödenecek Döner Sermaye Katkı Payları Hesabına alacak kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabının niteliğini düzenleyen 496'ncı maddesinde; hizmet işletmelerinde üretilen hizmetler için yapılan giderlerin fiili tutarlarının izlenmesi için kullanılacağı, hesabın işleyişini düzenleyen 497'nci maddesinde ise; hizmet üretimi için yapılan giderler ile maliyetlere yansıtılan genel yönetim giderlerinin 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

İşletme tarafından, Hazine ve Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) tarafından 2012 yılında yayınlanan Döner Sermaye Hesapları Uygulama Rehberi'nin "363 Ödenecek döner sermaye ek ödemeler hesabı"nın alacak kayıtlarının düzenlendiği bölümünde; *"Personele maaş dışında değişik adlarla ödenecek tutarlar bir taraftan bu hesaba, yapılan kesintiler ilgili hesaplara alacak, 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı veya 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı ya da diğer ilgili gider hesaplarına borç; diğer taraftan toplam tutar 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilir."* hükmünün yer aldığı, yine aynı Rehber'in "740 Hizmet üretim maliyeti hesabı"nın borç kayıtlarının düzenlendiği bölümün 4'üncü maddesinde; *"Hizmet üretimi yapan işletme personeline her ne ad altında olursa olsun ek ödeme olarak yapılan ödemeler bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaplara, ödenmesi gereken tutar 363 Ödenecek Döner Sermaye Ek Ödemeler Hesabına alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir."* hükmünün olduğu ve İşletme birimleri tarafından Rehber doğrultusunda işlem tesis edildiği ifade edilmiştir.

Ancak 740 Hizmet Üretim Maliyetleri Hesabı yukarıda belirtildiği üzere hizmet üretimi yapan işletme personeline yapılan ek ödemelerin muhasebeleştirilmesinde kullanılabilir. Ancak Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bünyesinde sadece hizmet üretimi yapan birimler yoktur, mal üretimi yapan Döner Sermaye İşletmeleri de bulunmaktadır. Ayrıca Yönetmelik'in 363 Ödenecek Döner Sermaye Katkı Payları Hesabının işleyişini düzenleyen 292'nci maddesinde; döner sermayeli işletmelerce, personele maaş dışında katkı payı, prim, huzur hakkı gibi değişik adlarla yapılan ödemelerin 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına borç kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi mali tablolarının incelenmesi neticesinde; döner sermaye katkı payına (ek ödeme) ilişkin tutarın 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı yerine 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Yönetmelik hükümleri gereğince her ne ad altında olursa olsun personele yapılan tüm döner sermaye katkı payı ödemelerinin (ek ödeme) 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına kaydedilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: İhale İle Yaptırılan İşlerin Yüklenicilerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Zamanında Bildirilmemesi

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi tarafından, ihale edilen ve sözleşme imzalanan işler için gerekli olan bilgiler mevzuatta belirtilen süre içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına zamanında bildirilmemiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prim ve idari para cezası borçlarının hakedişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması" başlıklı 90'ncı maddesinin birinci fıkrasında; "*Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.*" denilmektedir.

Aynı Kanun'un "Kurumca verilecek idari para cezaları" başlıklı 102'nci maddesinin (g) bendinde; 90'ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere, aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacağı belirtilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından gerçekleştirilen ihalelerde, sözleşme imzalama tarihinden itibaren Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı yükümlülükler başlamaktadır. Kanun hükümlerine göre sözleşme imzalanan firmanın adres ve diğer bilgileri, işveren tarafından yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının kontrolünün yapılabilmesi için 15 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına bildirilmelidir.

İşletmenin, ihale suretiyle yaptırdığı işleri üstlenenleri, bunların adreslerini, sözleşmenin imzalanma tarihini ve sözleşmeye göre işe başlama tarihini, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına bildirmemesi veya sözleşmenin imzalandığı tarihi takip eden 15 günlük süre geçirildikten sonra bildirmesi halinde, Kanun'un ilgili maddesi uyarınca, 15'inci günün son gününde geçerli olan ve 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş olan aylık asgari ücret tutarında idari para cezası ile karşı karşıya kalacağı açıktır.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi tarafından, açık ihale yöntemi ile yapılan hizmet alım ihaleleri sürecinde ihale sözleşmelerinin imzalanmasını takip eden 15 gün içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına ilgili işlemlere ait yasal bildirimlerin yapıldığı ve bu işlemlerin yapılmaması sonucu kurumumuza herhangi bir cezai işlem uygulanmadığını belirtmiştir.

Ancak yapılan incelemede, bazı hizmet alımı ihalelerin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına mevzuatta belirtilen 15 günlük süre içerisinde bildirilmediği, mal alımı ihalelerine ilişkin ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına herhangi bir bildirimde bulunulmadığı tespit edilmiştir. İşletmeye gerekli bildirimlerin yapılmaması sonucunda bu zamana kadar herhangi bir ceza uygulanmaması, sonraki süreçte cezai işlem ile karşılaşılmayacağı anlamına gelmediği gibi, mal alımlarına ilişkin herhangi bir bildirimde bulunulmaması gerektiği anlamına gelmeyecektir. İşletme tarafından ihale yolu ile yaptırılan her türlü iş Kuruma zamanında bildirilmelidir.

Açıklanan nedenlerle, Döner Sermaye İşletmesi tarafından ihale mevzuatına göre yaptırılan her türlü işler ile özel nitelikteki inşaat işlerinden dolayı bu işleri yapan işveren tarafından yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığı hususunda Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca değerlendirme yapılabilmesi ve kurumun idari para cezası ile muhatap olmaması için bildirim yükümlülüğünü zamanında yerine getirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Doğrudan Temin Yöntemiyle Asıl Sözleşmeye Dayalı Olarak Yapılan Alımlarda Sözleşme İmzalanmaması

Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından, asıl sözleşmeye dayalı olarak doğrudan temin yöntemiyle yapılan mal/malzeme alımlarında sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin başlıklı" 22'nci maddesinde; *"Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir."* denildikten sonra (c) bendinde;

"Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması." hükmü bulunmaktadır.

Kanun'un 22'nci maddesinin son fıkrasında; bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve yeterlik kuralları arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebileceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" başlıklı 22'nci maddesinin 22.1.1.3'üncü bendinde; Kanun'un 22'nci maddenin (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda madde metninde belirtildiği üzere sözleşme yapılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

İhtiyaçların 22'nci maddenin (c) bendi kapsamında temini için, alımı gerçekleştirilecek mal ve hizmetin, mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanmasının zorunlu olduğunun idarelerin teknik birimlerince ya da ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınarak saptanması gerekmekte olup, zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması mümkün bulunmaktadır. Ancak Çukurova Üniversitesi Dış Hekimliği Döner Sermaye İşletmesi tarafından bu kapsamda yapılan alımlarda yüklenicilerle sözleşme imzalanmamıştır.

Çukurova Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi tarafından; 2022 yılı ve sonrasında yapılacak olan 22/c alımlarında sözleşme düzenleneceği ifade edilmiştir.

Doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda denetim yılı içerisinde sözleşme imzalanmamasından dolayı açıklanan nedenlerle, mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak doğrudan temin yöntemiyle alınması durumunda yüklenicilerle karşılıklı olarak sözleşme imzalanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Tıbbi Sarf Malzeme ve İlaç Alımlarında Doğrudan Temin Yönteminin Amacı Dışında Kullanılması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından, acil ihtiyaç veya stoklanmasının ekonomik olup olmadığına bakılmaksızın tıbbi sarf malzeme ve ilaç alımlarının 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (f) bendine göre gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin (f) bendine göre; *"Özelliklerinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları"* ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne göre alınabilecektir.

Özellikle hayati önemi haiz olan ve acil müdahale gerektiren kalp ve ortopedi ameliyatlarında kullanılan ilaç ve malzemelerin özellikleri, boyutları ve nitelikleri kullanılacak hastaya göre değiştiğinden ya da belli bir kullanım süresi bulunmasından dolayı bu süre içinde kullanılmaları zorunlu olduğundan; hem idare yararı hem de hastaların mağdur edilmemesi açısından bu gibi ilaç ve malzemelerin ihale yoluyla önceden temin edilerek stoklanması yerine, ihtiyaç duyulduğunda doğrudan temin edilmesi öngörülmektedir. Yine acil vakalarda kullanılma zorunluluğu bulunan, ancak, o an için hastanede bulunmayan ilaç, aşı, serum, anti-serum, ortez, protez, tıbbi sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemelerin alımında gecikmelere neden olduğundan bu malzemelerin ivedilikle sağlanarak hastaya zamanında müdahale yapılabilmesine imkan tanınmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "İlaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları" başlıklı 22.7'nci maddesine göre; Kanun'un 22'nci maddesinin (f) bendinde yer alan hüküm çerçevesinde; özelliklerinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımlarının doğrudan temin yoluyla karşılanması mümkün bulunmaktadır.

Bu kapsamda alım yapılabilmesi için, "özelliklerinden dolayı stoklama imkanı bulunmamak" veya "acil durum" koşulu aranmaktadır. Şartlardan biri oluşmadığı takdirde Kanun'un 22/f bendi kullanılarak alım yapılamayacaktır. Döner Sermaye İşletmesi tarafından tıbbi sarf malzeme ve ilaç alımları Kanun'da belirtilen şartlardan birinin varlığına bakılmaksızın doğrudan temin yöntemiyle tedarik edilmektedir. 2021 yılı içerisinde toplam 4.814 alım ve bunun karşılığı olarak 48.932.771,33 TL tutarında harcama bu yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane) tarafından; 2022 yılı itibari ile 22/f yöntemi ile yapılan alımların önüne

geçebilmek adına kardiyoloji, radyoloji, kalp damar cerrahisi ve ameliyathanede kullanılan hasta başı malzemeler için ihale işlemleri başlatıldığı, ihalelerin sonuçlanması durumunda 22/f alımlarının düşeceğinin öngörüldüğü, ayrıca Devlet Malzeme Ofisi üzerinden alımların yakinen takip edildiği, beyin cerrahi ve ortopedi malzemeleri için de teknik şartname görevlendirilmesinin yapılarak şartnamenin hazırlanmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Acil ihtiyaç veya stoklanmasının ekonomik olup olmadığına bakılmaksızın tıbbi sarf malzeme ve ilaç alımlarının 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (f) bendine göre gerçekleştirildiğinden dolayı açıklanan nedenlerle, stoklanması mümkün olan veya acil durumlara münhasır olmayan tıbbi sarf malzeme ve ilaç alımlarının Kanun'da belirtilen temel ihale usulleri kullanılarak rekabet, saydamlık, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Satın Almalarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Belirli Standartlarda Yapılmaması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesince, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin (d) bendine göre belli parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda piyasa fiyat araştırmasının belli standartlar çerçevesinde yapılmadığı görülmüştür.

Kanun'un "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin son fıkrasında; bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve yeterlik kuralları arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebileceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" başlıklı 22'nci maddesinin 22.1.1.4'üncü bendinde, Kanun'un 22'nci maddesine göre ihtiyaçların karşılanmasında görevlendirilen kişi veya kişilerin piyasada fiyat araştırması yapması ve buna ilişkin belgeleri dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesinin zorunlu olduğu, gerekli görülmesi halinde, fiyat araştırmalarının, ilgili İhale Uygulama Yönetmeliklerinde yaklaşık maliyetin belirlenmesine ilişkin esas ve usuller çerçevesinde yapılabileceği belirtilmiştir.

İlgili İhale Uygulama Yönetmeliklerinde, yapılacak piyasa araştırmasına dayalı fiyat tespitlerinde; üreticilerden, ana bayilerden, toptancılardan, yetkili satıcılardan ve satıcılardan

fiyat veya proforma fatura alınmak ve gerekli karşılaştırmalar yapılmak suretiyle uygun fiyatların netleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

İşletme tarafından Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre belli parasal limitleri aşmayan ihtiyaçlara ilişkin alımların; tek satıcıdan fiyat alınarak ve bu fiyata ilişkin belgeler dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmeksizin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu alımlar yapılırken; piyasada bu malları üreten veya pazarlayan, sektörde lider gerçek veya tüzel kişilerden fiyat veya proforma fatura alınması, fiyat sorulacak kişi ve kuruluşlara yazı yazılması, bu yazıda alım yapılacak mal veya hizmetin niteliği, miktarı, teslim süresi, nakliyesi, sigortası ve diğer özel şartların (idari ve teknik şartlar) belirtilmesi, alımlara ilişkin bildirimlerin faks, posta, e-posta gibi iletişim araçlarıyla potansiyel tedarikçi ya da hizmet sunucularına duyurulması, alımlara ilişkin bilgilerin İşletmenin web sitesinde yayınlanması, giriş panosuna veya herkesin görebileceği yerlere asılması ve benzeri uygulamalar yapılması belirli standartlar çerçevesinde sağlıklı bir fiyat araştırması yapılmasına yardımcı olacaktır.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane) tarafından; 2022 yılı itibariyle, söz konusu alımlar yapılırken; piyasada bu malları üreten, pazarlayan ve hizmet sunan kişi ve kuruluşlara, alım yapılacak mal veya hizmetin niteliği, miktarı, teklif verme ve teslim süresi, ödeme süresi, nakliyesi gibi alımlara ilişkin bildirimlerin e-posta ve "ihale dünyası" internet sitesi üzerinden duyurulması uygulamasına başlandığı, ayrıca 16.05.2022 tarihi itibariyle de doğrudan temin usulü ile yapılacak ve çok acil olmayan alımlar ile ilgili tüm bildirimler Elektronik Kamu Alım Platformu üzerinden yayınlanmaya başlandığı ifade edilmiştir.

22'nci maddenin (d) bendine göre, denetim yılı içerisinde belli parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda piyasa fiyat araştırmasının belirli biçimde yapılmamasından dolayı açıklanan nedenlerle, doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen satın almaların, piyasa fiyat araştırmasının belirli standartlarda her türlü fiyat araştırması yapılarak rekabet, saydamlık, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün bazı birimlerinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinde belirtilen doğrudan temin yöntemi ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna kaydedilmediği görülmüştür.

Kanun'un "Elektronik Kamu Alımları Platformu" başlıklı ek 1'inci maddesinde; satın alma süreciyle ilgili aşamalar ile her türlü bildirimlerin kısmen veya tamamen, Kurum tarafından oluşturulan Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden gerçekleştirilebileceği ve Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usullerin Kurum tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Satın alma işlemlerinin uygulanmasında karşılaşılan tereddütlere açıklık getirilmesi ve bu hususlarda uyulması gerekli esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temin kayıt formu" başlıklı 30.9.2'nci maddesine göre doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden kayıt altına alınması gerekmektedir.

Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılan doğrudan temin işlem süreçlerinde idare kullanıcısı, kaydı yapılan satın alma işlemi ile ilgili hususları detayları ile Elektronik Kamu Alımları Platformu'na kaydedebilmektedir. Doğrudan temin işleminin mal, hizmet veya yapım işi olarak türü ve 22'nci maddenin hangi bendi ile alım yapıldığı gibi bilgiler bu hususlar arasındadır.

Yapılan incelemelerde doğrudan temin ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformu'na kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Ayrıca 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendinde bu Kanunun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir. İdarenin doğrudan teminleri Elektronik Kamu Alımları Platformu'na kaydetmemesi, mali yıl içerisinde Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal

limitler dâhilinde yapılan toplam harcama tutarının Elektronik Kamu Alımları Platformu verileri ile elde edilememesine sebep olmaktadır.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü tarafından, yazı ile tüm harcama birimlerine gerekli bilgilendirmelerin yapıldığı, 2022 yılı ve sonraki süreçte konu hakkında düzenli olarak ilgili birimlere gerekli hatırlatma ve uyarıların yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlar Elektronik Kamu Alımları Platformuna denetim yılı içerisinde kaydedilmemiştir.

Kamu İdareleri tarafından yapılan satın almalarla ilgili belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibarıyla istatistikler oluşturmak ve yayımlamak görevi Kamu İhale Kurumuna verilmiştir. Döner Sermaye İşletmeleri tarafından, bu görevin etkin, hızlı ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilebilmesi ve parasal limitler dâhilinde yapılan toplam harcama tutarlarının Kamu İhale Kurumu tarafından tespit edilebilmesi için “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak Elektronik Kamu Alımları Platformu’na kaydedilmelidir.

BULGU 10: Kısa Süreli İhtiyaçların Karşılanması İçin Kullanılması Gereken Doğrudan Temin Yönteminin Uzun Dönemli İhtiyaçların Karşılanmasında Kullanılması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesince, parasal limit dahilinde firmalardan doğrudan temin yöntemiyle yapılan mal/malzeme alımı sözleşmelerinde teslimat süresi, bir ihalenin sonuçlanabileceğinden daha uzun belirlenmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 121.405,00 TL’yi, diğer idarelerin 40.443,00 TL’yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Doğrudan temin usulü ile, küçük ölçekli günlük ihtiyaçların ihale usullerine tabi olmadan karşılanması, küçük bakım onarım işlerinin yaptırılmasında kolaylık sağlamak üzere, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların doğrudan temin edilmesi amaçlanmıştır. Doğrudan temin yöntemi, ihale sürecinde, ihale dokümanının hazırlanması, ilan süresi, ihale dokümanının değerlendirilmesi, komisyon kararının onaylanması, sözleşmeye davet süreci ve itiraz gibi Kanuni zorunlulukların olması ve

bu sürecin uzun zaman alması nedeniyle, ortaya çıkan küçük ölçekli günlük ihtiyaçların, doğrudan temin yöntemi ile piyasadan kısa sürede karşılanması mümkün olmaktadır.

Döner Sermaye İşletmesi tarafından, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi kullanılarak piyasadan doğrudan temin edilen mal/malzeme alımı için imzalanan sözleşmelerde teslim süresinin, Kanun'da belirtilen temel ihale usullerinin sonuçlandırılabilceği süreden daha uzun bir müddetin teslimat zaman aralığı olarak belirlendiği görülmüştür. Mal/malzeme tedariki için bu şekilde belirlenen uzun teslimat süreleri Kanun'da düzenlenen doğrudan temin yönteminin amacına aykırılık teşkil etmektedir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesince, parasal limit dahilinde firmalardan doğrudan temin yöntemiyle yapılan toplam 1.599 mal/malzeme alımı sözleşmelerinde belirlenen teslimat süreleri, otuz kırk beş, altmış, doksan, yüz gün olarak belirlenmiştir. Ayrıca bu yöntemle yıl içerisinde toplam 54.731.253,08 TL tutarında harcama yapılmıştır.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane) tarafından; 2022 yılı mayıs ayı itibari ile teslimat sürelerinin işin niteliğine göre 10-15 gün olarak sınırlandırıldığı, alımın üretim veya yurt dışı imalatı olması durumunda ise teslimat süresinin 30-45 gün olarak belirlendiği ifade edilmiştir.

Döner Sermaye İşletmesinin kaynakların etkili ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi için teslimat sürelerinin kısaltılması yerine ihtiyaç planlaması yaparak, ihtiyaçların plan doğrultusunda karşılanmasını sağlaması gerekmektedir.

Bunun için de, uzunca bir süre teslim edilmediği takdirde ihtiyaç duyulmayacak olan, parasal limit dahilinde doğrudan temin yöntemiyle yapılan mal/malzeme alımları toplu bir şekilde Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ilkeler doğrultusunda ve temel ihale usulleri ile gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 11: Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci Maddelerindeki Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Harcamaların Yıllık Toplamının, İşletme Bütçesine Bu Amaçla Konulan Ödeneklerin %10'unu Aşması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesinin 2021 yılındaki mal ve hizmet alımına ilişkin olarak; 4734 Sayılı Kanun'un 21 ve 22'nci maddeleri kapsamında yapılan

harcamaların yıllık toplamının, bu amaçlar için bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 404.732,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını, pazarlık usulü ile ihale yaparak temin edebileceği; aynı Kanun'un "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) fıkrasında ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 121.405,00 TL'sini, diğer idarelerin 40.443,00 TL'sini aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Yine aynı Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendinde, Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Kanun'a göre idarelerin mal veya hizmet alımı ile yapım işlerinin temel ihale usulü olan açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılmasının esas olduğu, ancak temel ihale usullerinden biri ile alım yapılamadığı hallerde diğer usul ve yöntemlerle alım yapılabileceği, bu sebeple, idarelerin Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendi uyarınca yapacakları başvurularda bu hususu göz önünde bulundurmaları gerektiği ifade edilmiştir. Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği belirtilmiştir. Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranı hesaplanacağı ve bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından %10 oranının aşılıp

aşılmadığı takip edilerek ödenek aktarılırken veya harcama yapılırken bu durumun göz önünde bulundurulacağı hüküm altına alınmıştır.

Tebliğ'in "Başvuru işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde; Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendi kapsamındaki uygun görüş başvurularının, Kurum tarafından standartları belirlenen ve EKAP üzerinden doldurulacak talep formu ile yapılacağı, EKAP'tan talep formu için alınan talep kayıt numarası, yetkili amirce imzalı izin yazısıyla birlikte Kuruma bildirileceği, bu yazı dışında talep formu dâhil Kuruma herhangi bir evrak gönderilmeyeceği, başvurunun, talep kayıt numarası içeren yazının Kurum kayıtlarına alınması ile tamamlanacağı ifade edilmiştir. İlgili veya bağlı birimlerde %10 oranının aşılması zorunluluğunun doğması durumunda buna ilişkin başvurularını, ilgili veya bağlı buldukları idareye yapacakları, gelen taleplerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucu, Kanun'un 21'inci maddesinin (f) ve 22'nci maddesinin (d) bentleri kapsamında yapılacak harcamaların, bütçe sahibi olan idarenin mal veya hizmet alımı ile yapım işleri için ayrılan ödenekleri toplamının %10 oranını aşacağı anlaşıldığı halde, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan bakanlık ile bağlı veya ilgili kamu idareleri bünyesindeki döner sermaye işletmelerinde bakan veya bakan yardımcısı, diğer döner sermaye işletmelerinde ise döner sermaye işletmesinin bağlı olduğu idarenin en üst yöneticisi tarafından başvuruda bulunulacağı belirtilmiştir. Her biri ayrı bütçeye sahip döner sermayeli işletmelere ilişkin yapılacak uygun görüş taleplerinde mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri talep tutarlarının ilgisine göre her bir işletme bazındaki mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerinde öngörülen ödenek tutarının %10'unu aşmadığı kontrol edilerek başvurulacağı ve her biri ayrı bütçeye sahip döner sermayeli işletmelerin mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri ödeneklerini birleştirerek başvuruda bulunamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitlerin tespitinde bütçeye konulan ödeneklerin toplam tutarının değil, ödenek hangi amaçla bütçeye konulmuş ise o amaç için konulmuş ödeneğin toplam tutarının dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Tablo 1: Doğrudan Temin Sınırmı Aşan Mal Alım Giderleri

Bütçe Ödeneği	279.000.000,00 TL
Bütçe Ödeneğinin %10'u	27.900.000,00 TL
22-d Toplamı	58.073.269,00 TL
21-f Toplamı	0,00 TL
22-d / 21-f Toplamı (TL)	58.073.269,00 TL
%10 Limitini Aşan Tutar	30.173.269,00 TL

Döner Sermaye İşletmesi 2021 yılında, mal alımlarına toplam 279.000.000,00 TL ödenek ayırmış olup, 2021 yılı içinde 21/f ve 22/d kapsamında toplamda 58.073.269,00 TL tutarında mal alımı yapmıştır. 58.073.269,00 TL'lik bu tutar bütçeyle ayrılan ödeneğin %20,81'sine isabet etmektedir.

Tablo 2: Doğrudan Temin Sınırını Aşan Hizmet Alım Giderleri

Bütçe Ödeneği	30.240.000,00 TL
Bütçe Ödeneğinin %10'u	3.024.000,00 TL
22-d Toplamı	12.869.180,16 TL
21-f Toplamı	0,00 TL
22-d / 21-f Toplamı (TL)	12.869.180,16 TL
%10 Limitini Aşan Tutar	9.845.180,16 TL

Aynı şekilde 2021 yılı bütçesine hizmet alımları için toplam 30.240.000,00 TL ödenek konulmuştur. Döner Sermaye İşletmesi tarafından 2021 yılı içinde 21/f ve 22/d kapsamında toplamda 12.869.180,16 TL tutarında hizmet alımı yapılmış olup, bu tutar bütçede ayrılan ödeneğin %42,55'sine isabet etmektedir.

Görüldüğü üzere hem mal alımları hem de hizmet alımları için bütçeyle ayrılan ödeneğin %10'unun üzerindeki bir oranda 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre alım yapılmış olup, söz konusu durum için Kamu İhale Kurumundan herhangi bir izin de alınmamıştır.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane) tarafından; 2022 yılı ihale süreçlerinin başlatıldığı, ihalelerin sözleşmeye bağlanması ile aşım oranının düşeceğinin öngörüldüğü ifade edilmiştir.

Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılan harcamaların yıllık toplamının, denetim yılı içerisinde işletme bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu aşmasından dolayı açıklanan nedenler ve yukarıda değinilen mevzuat hükümleri gereğince %10'u aşan ve izne tabi olan bu limit üstü harcamaların Kamu İhale Kurulundan izin alınmadan yapılmasının yasal düzenlemelere aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 12: Parasal Limit Dahilinde Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması

Parasal limit dahilinde doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda, Kamu İhale Kurumundan firmaların yasaklı olup olmadığının kontrol edilmesi gerekirken, yasaklılık teyidinin yapılmadan ihtiyaçların temin edildiği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen ve her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenen tutarı aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işleri ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin mal ve hizmetlerin idarelerce ihale yapılmaksızın doğrudan temin edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Teyit işlemleri" başlıklı 30.5'inci maddesinin 30.5.4'üncü fıkrasında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesi uyarınca ihtiyaçların doğrudan temin yöntemi kullanılarak belirli bir istekliden temin edilmesi halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmeyeceği, ancak anılan Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumu'nun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmamasının gerektiği ifade edilmiştir.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü tarafından, harcama birimlerine yazı ile, doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımlarda yasaklılık teyidinin yapılarak ihalelere katılmaktan yasaklı olan kişi ya da firmalardan ihtiyaçların temin edilmemesi hususunda gerekli bilgilendirmelerin yapıldığı, ve 2022 yılı ve sonraki süreçte konu hakkında düzenli olarak ilgili birimlere gerekli hatırlatma ve uyarıların yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak denetim yılı içerisinde yapılan incelemede, parasal limit dahilinde gerçekleştirilen doğrudan temin alımlarında yasaklılık teyidinin yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımlarda yasaklılık teyidinin yapılarak ihalelere katılmaktan yasaklı olan kişi ya da firmalardan ihtiyaçların temin edilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Faaliyeti Olmayan Döner Sermaye İşletme Birimlerinin Bulunması

Bazı döner sermaye işletme birimlerinin kuruluşundan bu yana veya belli bir süre sonra herhangi bir faaliyette bulunmadığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (a) fıkrasında; yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği ifade edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in "Kuruluş" başlıklı 4'üncü maddesinde; yükseköğretim kurumlarınca, ilgili yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak döner sermaye işletmesi kurulabileceği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 'Faaliyet Alanları' başlıklı 5'inci maddesinde ise;

"Döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerekir. Bu işletmelerin;

a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,

c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,

ç) Yükseköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak,

amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekir.

Döner sermaye işletmeleri, çalışmalarını sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutar." denilerek döner sermaye işletmelerinin yukarıda sıralanan faaliyetlerden bir veya birkaçına yönelik mal veya hizmet üretiminde bulunması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Üniversite Yönetim Kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile kurulan Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde 2021 yılı itibariyle 3 döner

sermaye işletme biriminin herhangi bir faaliyette bulunmadığı görülmüştür. Oysa bu birimler döner sermaye ile ödenek verilen birimlerdir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesi uyarınca düzenlenen "Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik" in 5'inci maddesinde de belirtildiği gibi döner sermaye işletmelerinin bu maddede sayılan mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekmektedir.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü tarafından, Müdürlüğe bağlı alt birimlerden, herhangi bir mal ve hizmet üretiminde bulunmayan işletmelerin tespit edilerek tasfiye edilmesi yoluna gidileceği ifade edilmiştir.

Faaliyeti olmayan döner sermaye işletme birimlerinin denetim yılı içerisinde kapatılmamasından dolayı açıklanan nedenlerle, herhangi bir mal ve hizmet üretiminde bulunmayan söz konusu işletmelerin, özellikle ay sonu ve yıl sonu itibarıyla Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) üzerindeki gereksiz işlem yükü ve hacminin azaltılması açısından tasfiye edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 14: İşçi İzinlerinin Kanun'a Uygun Şekilde Kullanılmaması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde istihdam edilen işçilerin çoğunluğunun yıllık izinleri düzenli olarak kullanılmamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50'nci maddesinde, dinlenmenin çalışanların bir hakkı olduğu ve bu hakların kullanımının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde ise iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde; işverenlerin 15'inci maddede belirtilen izin kurulu veya 18'inci maddeye dayanılarak kurul yerine geçenlere danışmak suretiyle yürütülen işlerin niteliğine göre ücretli izinlerin her yılın belli bir döneminde veya dönemlerinde verileceğini tayin edebileceği belirtilmiştir.

Bahsedilen Yönetmeliğin 10'uncu maddesinde, işverenin nisan ayı ile ekim ayı sonu arasındaki süre içinde işçilerin tümüne veya bir kısmına toplu izin uygulayabileceği ile ilgili düzenleme yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinde dinlenmenin bir anayasal hak olduğu ve bu haktan vazgeçilemeyeceği ifade edilmektedir. Ayrıca İş Kanunu'nun 59'uncu maddesinde yer alan iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçilerin hak kazanıp da kullanmadığı izinlerinin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden yıllık izin ücreti olarak kendisine veya hak sahiplerine ödenmesine ilişkin hüküm, mali bir hak olarak görülerek yıllık iznin kullanılmamasına ilişkin bir esneklik olarak görülmemelidir. Bu hükmün, izin kullanılmadan iş akdinin feshedilmiş olması gibi zaruri durumlarda işçilerin mağduriyetinin önlenmesi olarak anlaşılması gerekmektedir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi İnsan Kaynakları biriminden alınan işçilerin izin durumuna ilişkin veride; toplam 1.866 işçinin kullanılmayan yıllık izin gün sayıları;

200 günden fazla yıllık izin hakkı olan işçi sayısı 9 kişi

100 ile 200 gün arasında yıllık izin hakkı olan işçi sayısı 208 kişi,

50 ile 100 gün arasında yıllık izin hakkı olan işçi sayısı 1.092 kişi,

50 günün altında yıllık izin hakkı olan işçi sayısı 557 kişi,

olduğu görülmektedir. Bu işçilerin emekli olması durumunda kullandırılmayan yıllık ücretli izin hakları kendilerine izin ücreti olarak ödenecektir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından, aktif bir şekilde, eğitim, araştırma ve uygulamaların gerçekleştiği Hastanede personel sayısının yetersiz olması nedeniyle hizmetin kesintiye uğramaması bakımından işçilerin belirli bir sıra dahilinde periyodik olarak izin kullanmalarının uygun görüldüğü, işçilerin yıllık ücretli izinlerinin kullandırılması hususunda birimlere duyuru yapıldığı, önceki yıllara ait biriken izinlerin azaltılarak sonlandırılması ve izinlerin zamanında kullandırılması yönünde çalışmaların halen kesintisiz olarak devam ettiği ifade edilmiştir.

İşçi izinlerinin denetim yılı içerisinde Kanun'a uygun şekilde kullandırılmamasından dolayı açıklanan nedenlerle, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi

bünyesinde çalışan işçilerin izinlerinin yukarıdaki hükümlere istinaden belli bir dönem veya dönemler belirlenerek kullandırılmaması, izinlerin birikmesine yol açmaktadır. Biriken bu izinler gelecekte işçilerin emekli olması veya iş sözleşmesinin son bulması durumunda işçilerin son ücreti esas alınarak hesaplanacak toplu izin ücreti ödemelerine dönüşeceğiinden Döner Sermaye İşletmesinin yüksek bir mali yük ile karşı karşıya kalması riskini oluşturacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 15: İşçilere Yıl İçerisinde Mevzuatta Öngörülen Süreyi Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde çalışan işçilere 2021 yılı içerisinde ikiyüzyetmiş saati geçen sürelerde fazla çalışma yaptırıldığı tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinde bir işçi için fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamayacağı belirtilerek fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmaların ne şekilde uygulanacağı hususunun çıkarılacak yönetmelikte gösterileceği ifade edilmiştir.

Bu madde hükmüne istinaden çıkarılan İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla Çalışmada Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde ise Kanun'daki düzenlemeye paralel şekilde fazla çalışma süresi toplamının bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamayacağı bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde görevli işçilere yıllık ikiyüzyetmiş saatin üzerinde sekizyüz saatte kadar fazla mesai yaptırıldığı görülmüştür.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane) tarafından, emekliye ayrılmalar ve covid-19 salgını nedeniyle çok sayıda hastane çalışanının rahatsızlanması nedeniyle personel açığı ortaya çıktığı, sağlık hizmetlerinin kesintisiz bir şekilde devamlılığını sağlamak ve telafisi mümkün olmayan durumların yaşanmasını önlemek amacıyla işçilerin fazla mesai yapmalarının gerek görüldüğü ifade edilmiştir. Her ne kadar sağlık hizmetlerinin aksamaması nedeniyle fazla mesai yaptırıldığı söylenmiş olsa da, mevzuatta belirtilen süreleri aşacak şekilde fazla mesai yaptırılanlar arasında idari görevde bulunan işçiler de bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler uyarınca İşletme bünyesindeki işçilere bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla çalışma yaptırılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 16: Bireysel Emeklilik Sistemine Yapılan Ödemelerin Zamanında Yapılmaması

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü birimleri tarafından, bireysel emeklilik sistemine dahil olan işçilerin katkı paylarının emeklilik şirketine zamanında yatırılmadığı görülmüştür.

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun "Çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dâhil edilmesi" başlıklı ek 2'nci maddesinin ikinci fıkrasında; çalışan katkı payının, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu çerçevesinde belirlenen prime esas kazancının yüzde üçüne karşılık gelen tutar olduğu, bu tutarın, en geç çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden iş günü, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu hükümleri uyarınca işveren tarafından şirkete aktarılacağı, işverenin katkı payını zamanında şirkete aktarmaması veya geç aktarması durumunda çalışanın varsa birikiminde oluşan parasal kaybindan sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik'in "Çalışan katkı payı ve katkı payının işveren tarafından şirkete aktarılması" başlıklı 22/F maddesinin altıncı fıkrasında; katkı payının, belirlenen ücret ödeme gününü takip eden işgünü, banka aracılığıyla emeklilik şirketince bildirilen tek bir hesaba aktarılacağı, aynı maddenin dokuzuncu fıkrasında; işveren kaynaklı hatalar nedeniyle ortaya çıkan çalışan zararlarının giderilmesi ve her türlü masrafın karşılanmasının işverenin sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Sigortacılık Genel Müdürlüğü) tarafından 18.04.2019 tarihinde yayınlanan Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Genelgede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genelge (2019/3)'nin "Katkı payına ilişkin işverenin sorumlulukları" başlıklı 3'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; işverenin, katkı payına ilişkin her türlü iş ve işlemin hatasız şekilde yürütülmesini teminen gerekli tedbirleri almakla yükümlü olduğu, işverenden kaynaklanan hatalar nedeniyle ortaya çıkan çalışan zararının giderilmesi ve ödenmemiş, geç veya eksik ödenmiş katkı paylarına ilişkin her türlü masrafın karşılanmasının işverenin sorumluluğunda olduğu, işverenin, ödemediği, geç ödediği veya eksik ödediği katkı paylarına ilişkin gerekli düzeltmeleri ivedilikle yapmak zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; sistemin işleyişi kapsamında, işverenler tarafından yerine getirilecek en önemli yükümlülüklerden birinin, çalışan tarafından sisteme ödenecek katkı paylarının çalışanın ücretinden kesilerek emeklilik şirketine aktarılması olduğu, işverenin, katkı payını zamanında emeklilik şirketine aktarmaması veya geç aktarması halinde çalışanın birikiminde oluşabilecek parasal kaybı telafi etmek zorunda olduğu belirtilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi bünyesindeki birimlerde çalışan işçilerin ücret ödeme günü her ayın ortası olarak belirlenmiş olmasına rağmen, işçilerin prime esas kazançlarının belli bir oranına karşılık gelen ve ele geçecek aylıklarından kesilip emeklilik şirketine gönderilecek olan tutarların şirkete, ücret ödeme gününü takip eden iş gününden daha sonra gönderildiği görülmüştür.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane) tarafından; bireysel emeklilik sistemine dahil olan işçilerin katkı paylarının emeklilik şirketine zamanında yatırılmamasının sebebinin, 2021 yılının ocak-şubat-mart dönemlerinde emeklilik şirketi değişikliği geçiş sürecinde yaşanan gecikmeler olduğu ifade edilmiştir.

Bireysel emeklilik sistemine yapılan ödemelerin denetim yılı içerisinde zamanında yapılmamasından dolayı açıklanan nedenlerle, işveren olarak Döner Sermaye İşletmelerinin, ilgililerin aylıklarından bireysel emeklilik katkı payı olarak kestiği tutarların parasal kayba uğramaması, çalışanların herhangi bir zarara uğramaması ve İşletmelerin katkı payı tutarlarını emeklilik şirketine geç aktarmaktan dolayı bütçesinden karşılaması gereken bir masrafla karşılaşmaması adına üzerine düşen sorumluluğu zamanında yerine getirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 17: Özel Odada Yatarak Tedavi Gören Üniversite Personelinden Ücret Alınmaması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde yatarak tedavi gören hastalardan alınan özel oda ücreti, Yönetim Kurulu tarafından Üniversitenin tüm akademik ve idari personeline ücretsiz olarak belirlenmiştir.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde; döner sermayeli

kuruluşlarca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Yükseköğretim Kanununun 58'inci maddesi uyarınca, yükseköğretim kurumlarının eğitim, öğretim, araştırma ve uygulama birimlerinde kendi faaliyet alanları kapsamında bulunmak suretiyle kurulacak döner sermaye işletmelerinin kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in "Fiyatların tespiti" başlıklı 7'nci maddesinin 2'nci fıkrasında; 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine göre, döner sermaye işletmesine bağlı birimler tarafından üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği'nin "Otelcilik hizmetlerinde ilave ücret uygulaması" başlıklı 1.9.4'üncü maddesinde; Sözleşmeli/protokollü sağlık kurumlarının, asgari banyo, TV ve telefon bulunan; 2 yataklı odalarda sundukları otelcilik hizmetleri için "Standart yatak tarifesini" işlem bedelinin 1,5 katını, tek yataklı odalarda ise 3 katını geçmemek üzere kişilerden ilave ücret alabileceği, Gününbirlik tedavi kapsamındaki işlemler sırasında verilen otelcilik hizmeti için ise en fazla "Gündüz yatak tarifesini" işlem bedelinin 3 katına kadar ilave ücret alınabileceği ve istisnai sağlık hizmetlerinde otelcilik hizmetleri için ayrıca ilave ücret uygulanamayacağı ifade edilmiştir.

Tebliğ ile kurumlara, belirlenen sınırlamalar içerisinde ilave özel oda ücreti tespit etme yetkisi verilmekte, Kanun ve Yönetmelik ile de belirlenen bu ücretin herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı vurgulanmıştır. Bir başka deyişle "otelcilik hizmetlerinde ilave ücret" konusunda kişiler veya kurumlar için bir indirim veya muafiyet söz konusu değildir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane) tarafından; 2022 yılı mayıs ayı itibari ile özel odalarda yatarak tedavi gören Üniversite personelinden 4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi gereği ücret alınmaya başlandığı ifade edilmiştir. Ancak, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi tarafından özel odalarda kalan, Çukurova Üniversitesi bünyesindeki tüm akademik ve idari personelden denetim yılı içerisinde Yönetim Kurulu kararıyla ücret tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, üniversite tarafından belirlenen ilave özel oda ücretlerinin, üniversite personeli dâhil hizmetten yararlanmak isteyen herkese aynı tarife uygulanarak alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 18: Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Döner Sermaye İşletme Bütçesinden Ödenmesine Rağmen İlgilere Rücu Edilmemesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen sigorta iş ve işlemlerine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından uygulanan idari para cezalarının Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü birimlerinin bütçesinden ödendiği, ancak ilgililere rücu edilmediği görülmüştür.

5510 sayılı Kanun'un muhtelif maddelerinde; bildirgenin Kanunda belirtilen usul, şekil ve sürede verilmemesi, gerekli belgelerin kuruma sunulmaması, eksik bildirim, bildirimlerin yasal süresi içinde yapılmaması gibi yükümlülükleri yerine getirmeyen ilgililer hakkında idari para cezaları öngörülmüştür. Uygulanacak idari para cezaları ise aynı Kanun'un 102'nci maddesinde belirlenmiştir.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Diğer taraftan; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 10'uncu maddesinde, "*Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatla belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar.*" denilmektedir. Aynı Kanun'un 12'nci maddesine göre devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından karşılanmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde de; "*Memurlarca verilen zararların miktarının tesbiti ve ilgililerden bu yönetmelik*

veya genel hükümlere göre tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.” denilmektedir.

Yukarıdaki düzenlemelere göre; 5510 sayılı Kanun’da öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan idari para cezalarının oluşmasında kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan görevlilerin tespitine yönelik inceleme yapılması ve ödenen tutarların sorumluluğu bulunan kişilere rücu edilmesinin sağlanması amirlerinin sorumluluğundadır.

Döner Sermaye İşletme bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir. Uygulamanın düzeltilmesi adına kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan görevlilerden ödenen idari para cezalarının rücu edilerek tahsili sağlanmalıdır.

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Hastane), Ziraat Fakültesi Araştırma ve Uygulama Çiftlik Müdürlüğü tarafından, bazı işçilerin iş kazası veya meslek hastalığı gibi sebeplerle sağlık kurumlarından aldıkları raporları kurumumuza zamanında iletmemeleri sebebi ile Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından idari para cezaları uygulandığı ve bu cezaların Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü tarafından ödendiği, kişilere rücu edilebilmesi için yazıların bu yıl içerisinde yazılıp gönderileceği, 2022 ve sonraki süreçte bu cezaların oluşmasını engelleyecek kontrol mekanizmalarının kurulması için gerekli tedbirlerin alınması ve sorumluluğu bulunanlar hakkında gerekli idari soruşturma ve cezai yaptırımların uygulanmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından uygulanan idari para cezalarının Döner Sermaye İşletme bütçesinden ödenmesine rağmen denetim yılı içerisinde ilgililere rücu edilmemesinden dolayı açıklanan nedenlerle; 5510 sayılı Kanun’da belirtilen yükümlülüklerin Döner Sermaye İşletmesine bağlı birimler tarafından öngörülen usul, şekil, süre ve kapsamda yerine getirilmesini sağlayacak ve bu cezaların oluşmasını engelleyecek kontrol mekanizmalarının kurulması için gerekli tedbirlerin alınması ve sorumluluğu bulunanlar hakkında gerekli idari soruşturma ve cezai yaptırımların uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 19: Yevmiye Defterinde Bazı Yevmiye Numaralarının Boş Bırakılması

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğünün yevmiye defteri üzerinden yapılan incelemede, yevmiye sıra numaralarının atlanıldığı veya boş bırakıldığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; "Kayıt düzeni ve kayıt düzeltmesi" başlıklı 40'inci maddesinde; muhasebe işlemlerinin, gerçekleşme sırasına göre düzenli bir şekilde hesap dönemi başında "1"den başlamak üzere hesap döneminin sonuna kadar numaralandırarak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 57'nci maddesinin bir ve ikinci fıkrasında; muhasebe işlemlerinin, yevmiye tarihi ve müteselsil sıra numarasına göre maddeler hâlinde önce yevmiye defterine kaydedileceği, muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında "1"den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği ifade edilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "Yevmiye defteri" başlıklı 183'üncü maddesinde; yevmiye defteri, kayda geçirilmesi icap eden muamelelerin tarih sırasıyla ve madde halinde tertipli olarak yazıldığı defter olarak tanımlanmıştır. Aynı maddede; yevmiye defterinin ciltli ve sahifelerinin müteselsil sıra numaralı olduğu belirtilmiştir.

Genel kabul görmüş muhasebenin temel kavramları ve Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde yevmiye defterine kayıt, belgelere dayanarak, tarih sırasıyla ve ardışık sıra numaraları kullanılarak yapılmalıdır. Ancak Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün yevmiye defterinin incelenmesi neticesinde; 99 adet yevmiye numarasına kayıt yapılmadan atlandığı, bu yevmiye numaralarının boş olduğu tespit edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğü tarafından, hatalı girişleri yapılan muhasebe kayıtlarının düzeltme kayıtlarına DMİS sistemi izin vermediğinden, yevmiyeleştirme işlemi gerçekleştirilmeden doğru kayıtların girişi sağlanarak, hatalı onaylı muhasebe fişlerinin boş bırakıldığı ifade edilmiştir. Ancak, İşletme muhasebe birimi, muhasebe işlemlerini, gerçekleşme sırasına göre düzenli bir şekilde hesap dönemi başında "1"den başlamak üzere hesap döneminin sonuna kadar numaralandırarak kaydetmeli ve muhasebe kayıtları ancak yeni bir muhasebe kaydı ile düzeltilmelidir.

Yevmiye defterinde bazı yevmiye numaralarının denetim yılı içerisinde boş bırakılmasından dolayı açıklanan nedenlerle, muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun şekilde tutulmasını sağlamak adına yevmiye defterinde boş, atlanan yevmiye numaralarının olmaması, yevmiye kayıtlarının birbirini takip eden sıra numaralı olarak tutulması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kısa Süreli İhtiyaçların Karşılanması İçin Kullanılması Gereken Doğrudan Temin Yönteminin Uzun Dönemli İhtiyaçların Karşılanmasında Kullanılması	2020	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği İdare tarafından yerine getirilmediği için cari dönemde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Satın Almalarda Piyasa Fiyat Araştırmasının Belirli Standartlarda Yapılmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği İdare tarafından yerine getirilmediği için cari dönemde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
İstisna Kapsamında ve Parasal Limit Dahilinde Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Bulgu gereği İdare tarafından yerine getirilmediği için cari dönemde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.